

FINANS
DANMARK

Unge

Gæld, forbrug og opsparing

Rapport · Marts 2021

Forord

Livet er fyldt med muligheder, begivenheder og beslutninger, der kan få langvarige privatøkonomiske konsekvenser. Det gælder ikke mindst i ungdomsårene, hvor mange begynder at stifte gæld, når de flytter hjemmefra. Men også påvirkninger udefra kan afgøre, hvordan den enkeltes økonomi kommer til at se ud.

Coronakrisen har generelt haft stor påvirkning på de unges trivsel og privatøkonomi det seneste år. Mange har oplevet en betydelig forbrugsnedgang, og en del har tilmed kunnet spare op. Men en betydelig del har også været ramt af ledighed, nedgang i arbejdstid og indkomsttab. Hver tredje ung har måttet klare sig med en lavere indtægt.

Coronakrisen kan også have været medvirkende til, at vi i 2020 har set et stort fald i andelen af unge, der har haft svært ved at betale deres regninger og er endt i RKI. Normalt er det nemlig ofte i byen med vennerne eller på shoppingture, at de unges forbrug løber ud af kontrol. Og det har coronanedlukningerne i høj grad sat en stopper for.

I ønsket om at undgå fysisk kontakt har krisen også øget de unges brug af digitale betalingsløsninger. Det er en udvikling, der har været i gang længe, men bare over de seneste to år er der sket en fordobling i unges brug af mobiltelefonen, når de betaler i butikker og på cafeer. Med digitalisering følger dog også mere digital svindel, hvilket mange unge har været udsat for, og som halvdelen af alle unge bekymrer sig om.

For at ruste de danske unge til bedre til at kunne styre deres økonomi, få overblik og træffe gode beslutninger har Finans Danmark i samarbejde med Danmarks Matematiklærerforening skabt Pengeugen, som hvert år kører i uge 11. Også Nationalbanken er en del af projektet. Her får skoleklasser fra 7. til 9. klassetrin over hele landet tilbud om undervisningsmateriale. På grund af corona får skoleeleverne ikke gæsteundervisning fra bankansatte og bankdirektører i år som normalt. I stedet har Finans Danmark udviklet en virtuel undervisningspakke.

Rapporten her lanceres som en del af Pengeugen og giver baggrundsviden om, hvordan det egentlig står til med danske unge og deres privatøkonomi.

I år har vi to særtemaer. Det ene særtema er blevet til i samarbejde med Forbrugerrådet Tænk, hvor vi ser på, hvordan de unges økonomi og trivsel har været påvirket over coronakrisen. I det andet tema ser vi på de unges brug af digitale hjælpemidler, deres betalingsvaner og risikoen for digital svindel.

God læsning!

Ulrik Nødgaard

Indhold

---

1. Gæld og formue blandt unge 7

Unge stifter tidligt gæld.....	10
Når de unge flytter hjemmefra.....	11
Når unge flytter i egen bolig.....	14
Mange unge begynder voksenlivet med en stor formue.....	18
Store forskelle i de unges opsparing og investeringer.....	19
De unges investeringsaktivitet er begyndt at stige.....	22
Aktiesparekontoen har fået unge til at investere	24

2. De unge dårlige betalere..... 27

Færre danske unge ender i RKI.....	28
Geografiske forskelle i RKI-registreringerne	32
Andre finansieringsselskaber registrerer flest unge i RKI.....	34

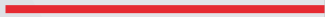
3. Unges økonomi i en coronatid 39

Særligt mange unge har været ramt af arbejds- og indkomstnedgang i coronakrisen	42
Corona har medført store ændringer i de unges sociale kontakt og forbrugsmønstre	47
Knap hver tredje ung er økonomisk påvirket af coronakrisen	51
Mange unge har en del at stå imod med	54

4. Digitalisering, betalingsvaner og digital svindel..... 57

De unge er digitale.....	58
De unge har for længst droppet kontanterne.....	60
Unge er glade for at betale og overføre penge med mobilen	61
Pas på digital svindel	63
Typer af digital svindel, de unge udsættes for	64
Mange unge ved ikke, hvad det vil sige at være muldvar for kriminelle	66
Risikoen for digital svindel bekymrer de unge	67
De unge sikrer sig med NemID nøgleapp.....	68

1

Gæld og formue blandt unge

Unge begynder for alvor at optage gæld, når de er i midten af 20'erne. Her har hver tredje en betydelig forbrugsgæld. Unge i Vest- og Sydsjælland er dem, der stifter størst gæld i årene efter, at de er flyttet hjemmefra. Modsat optager unge i København mest gæld senere i livet i forbindelse med, at de køber deres første ejerbolig. Efter flere år med faldende investeringslyst blandt de unge stiger den nu. Størst er investeringslysten blandt unge i Nordjylland.

De fleste unge får på et tidspunkt behov for at låne penge. Det kan være i forbindelse med studierne, eller når de skal købe deres første bil eller bolig. Og så længe indkomsten på længere sigt rækker til det, giver det i mange tilfælde også god mening at låne penge. Det betyder for eksempel, at unge ikke behøver at spare op i årevis, før de kan købe drømmeboligen – men i stedet kan få hjælp i banken. Det er dog vigtigt, at unge i en tidlig alder bliver klædt på til at bevæge sig ud på lånemarkedet, så de ikke kommer galt afsted.

Lige så vigtigt er det, at unge får en tidlig forståelse for at betale af på deres gæld, at spare op og investere. Det handler i høj grad om at spare op til fremtidige behov, ønsker og drømme – f.eks. til studie-

start, rejser eller boligkøb. Og så handler det om at have en vis opsparing som buffer i tilfælde af uforudsete udgifter eller nedgang i indkomsten på et senere tidspunkt. Særligt når det gælder større opsparing til drømme, der ligger langt tid ude i fremtiden, kan det være en god ide at investere pengene. Investeringer er således også noget, de unge skal lære at blive bekendt med.

I dette kapitel ser vi på udviklingen i de 18-29-åriges gæld og formue. Hvor mange stifter gæld i forbindelse med, at de flytter hjemmefra? Hvor mange køber som ung deres første bolig, og hvor meget gæld stifter de typisk i den forbindelse? Hvor stor formue har de unge, og hvor mange vælger at investere nogle af pengene?

Boks 1 · Datagrundlag og afgrænsning

Finans Danmarks analyse af unges gæld og formue er baseret på den individbaserede formue- og gældsstatistik fra Danmarks Statistik og fokuserer på unge i alderen 18-29 år. Beløbene er opgjort ultimo året. I enkelte figurer bruger vi også individbaserede kontodata.

Gældsdata

Data inkluderer lån med pant i fast ejendom, prioritetsgæld i pengeinstitutter, øvrige banklån, SU-lån, lån hos andre finansielle selskaber samt gæld til kommunen mv. Lån med pant i fast ejendom består af kreditforeningsgæld og pantebrevsgæld. SU-lån omfatter både unges SU-lån under studiet og SU-lån efter endt studie. Lån til andre finansielle selskaber inkluderer bl.a. kviklån og betaling på kontokort i butikker.

Formuedata

Data omfatter formue placeret i bolig og bil samt finansiell formue. Pensionsopsparing er udeladt af denne analyse. Boligformue

består af værdien af ejer-, andels- og fritidsbolig samt øvrige ejendomme. Den finansielle formue dækker over indestående i pengeinstitutter, obligationer, aktier mv., andel i investeringsfonde og pantebreve i depot.

De unges livssituation

Vi opdeler unge ud fra deres bolig-, uddannelses- og beskæftigelsesstatus. Unge er studerende, hvis de i udgangen af året står registreret som i gang med en fuldtidsuddannelse, hvor AMU-kurser og sprogkurser ikke er talt med. Færdiguddannede inkluderer unge, der har færdiggjort en form for erhvervsuddannelse eller videregående uddannelse og ikke er studerende. Hjemmeboende inkluderer alle unge, der bor på samme adresse som en eller flere af deres forældre, mens unge i egen ejerbolig inkluderer unge, der ejer en bolig, og unge i lejebolig inkluderer unge, der hverken er hjemmeboende eller bor i egen ejerbolig.

I midten af 20'erne har hver tredje ung en betydelig forbrugsgæld

Unge stifter tidligt gæld

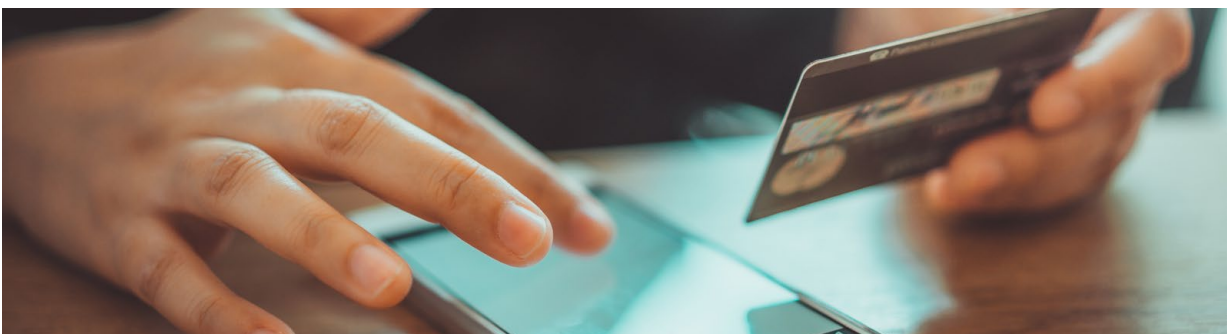
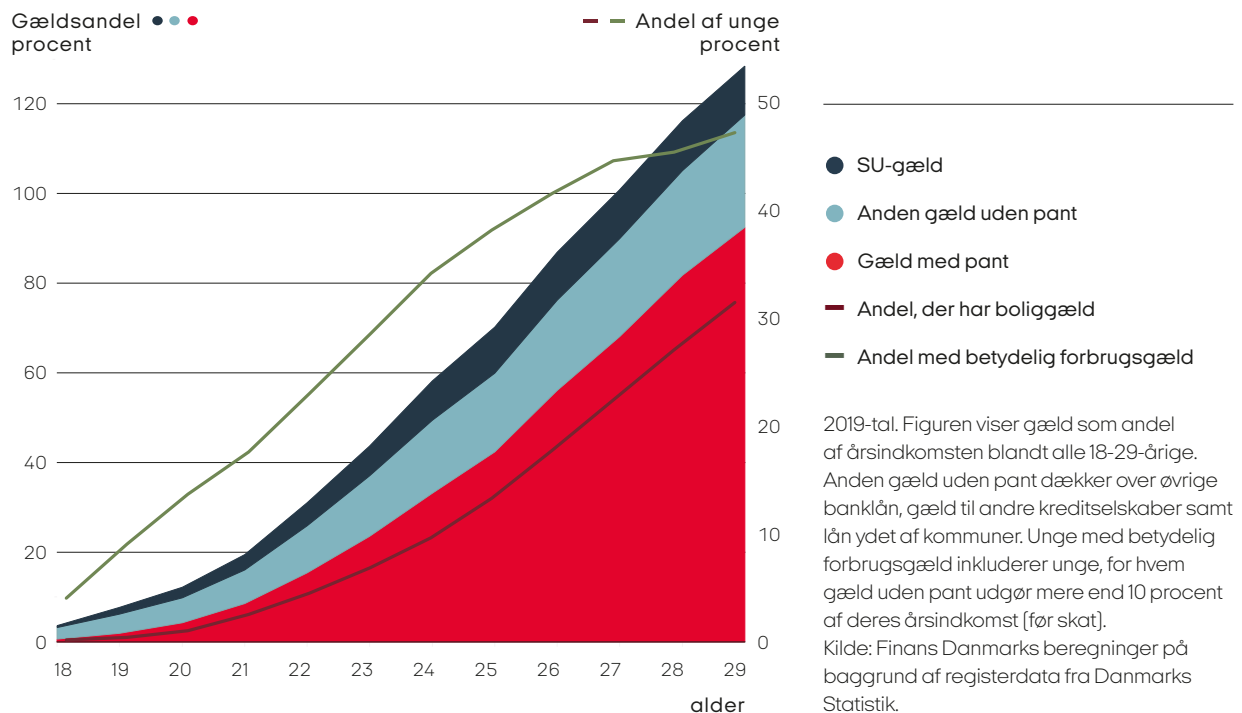
I Danmark får unge mulighed for at optage gæld, når de bliver 18 år. Det er dog de færreste, der stifter gæld så tidligt i livet, og de, der gør, gør det typisk kun i ganske begrænset omfang. Frem til begyndelsen af 20'erne har under hver tiende ung optaget forbrugsgæld i betydeligt omfang og kun ganske få bor i egen bolig og har optaget gæld i den forbindelse. På dette tidspunkt udgør de unges gæld i gennemsnit under 15 procent af årsindkomsten, jf. figur 1.1.

Men så begynder det at gå stærkt. Allerede i midten af 20'erne har over hver tredje optaget betydelig forbrugsgæld, og andelen af unge med gæld i egen bolig er steget til over hver tiende. Og ser man på den

gennemsnitlige gæld pr. person, er den nu tæt på 70 procent af årsindkomsten.

Frem mod slutningen af 20'erne stiger gældsandelene fortsat, særligt fordi flere og flere unge stifter gæld i forbindelse med køb af egen bolig. Fra at omkring hver tiende af de unge har bolig-gæld i 24-årsalderen, gælder det for næsten hver tredje af de unge i 29-årsalderen. Og hvor gælden i de tidlige ungdomsår primært består af gæld uden pant – det kan være SU-gæld og anden gæld til banker – udgør gæld med pant i fast ejendom absolut den største andel i slutningen af 20-erne.

Figur 1.1 · Lånene stiger hurtigt

For unge, der flytter i lejebolig, fordobles den gennemsnitlige forbrugsgæld allerede efter ét år

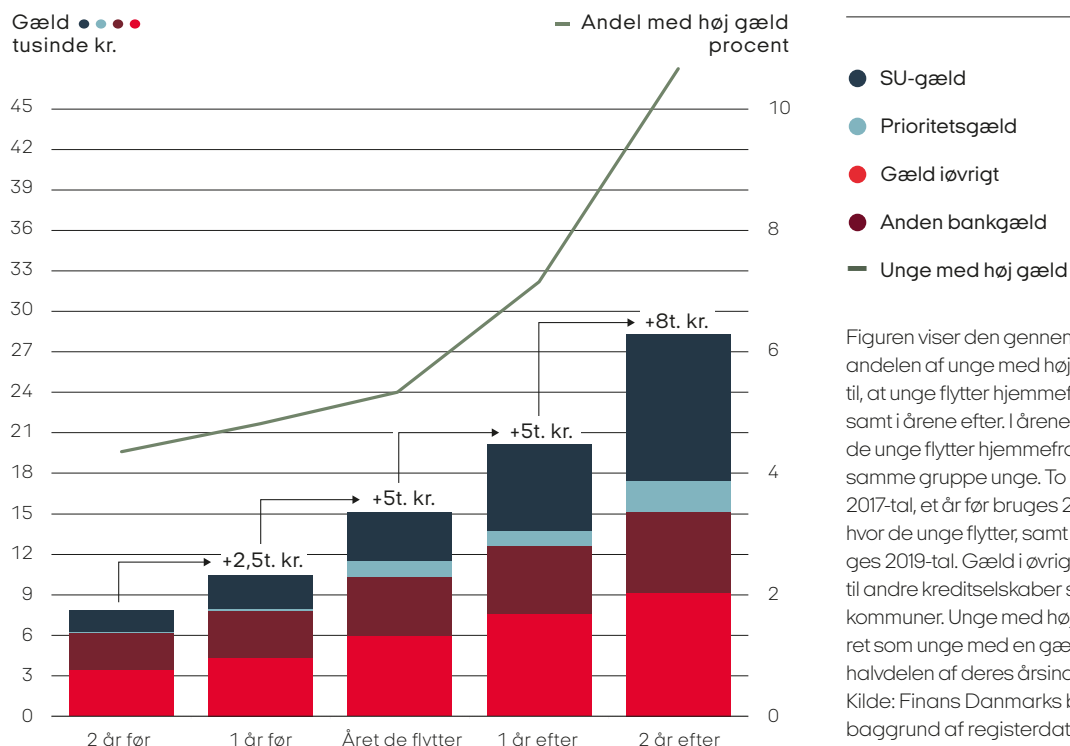
Når de unge flytter hjemmefra

De unges gældsudvikling hænger i høj grad sammen med ændringer i deres livssituation. I de unge teenageår er næsten alle unge studerende og bor stadig hjemme hos deres forældre. På dette tidspunkt er deres gæld typisk meget begrænset, og kun få har optaget betydelig forbrugsgæld.

I begyndelsen af 20'erne flytter de fleste hjemmefra – oftest først til en form for lejebolig, ungdomsbolig eller

kollegium. Her får de unge i højere grad selvstændig økonomi, og tendensen til gældsstiftelse stiger betydeligt. I årene op til at de unge flytter hjemmefra, er deres forbrugsgæld i gennemsnit 8.000 kroner, og færre end 4 procent har høj forbrugsgæld, jf. figur 1.2. Men for unge, der flytter i lejebolig, fordobles den gennemsnitlige forbrugsgæld allerede efter ét år. Og efter to år er gælden næsten tredoblet, og det samme er andelen af unge med høj gæld.

Figur 1.2 · Et betydeligt skift, når unge flytter hjemmefra i en lejebolig

Figuren viser den gennemsnitlige gæld og andelen af unge med høj gæld i årene op til, at unge flytter hjemmefra (i lejebolig), samt i årene efter. I årene før og i året, hvor de unge flytter hjemmefra, følger vi den samme gruppe unge. To år før bruges 2017-tal, et år før bruges 2018-tal og i året, hvor de unge flytter, samt årene efter bruges 2019-tal. Gæld i øvrigt inkluderer gæld til andre kreditselskaber samt lån ydet af kommuner. Unge med høj gæld er defineret som unge med en gæld på mere end halvdelen af deres årsindkomst (før skat). Kilde: Finans Danmarks beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik.

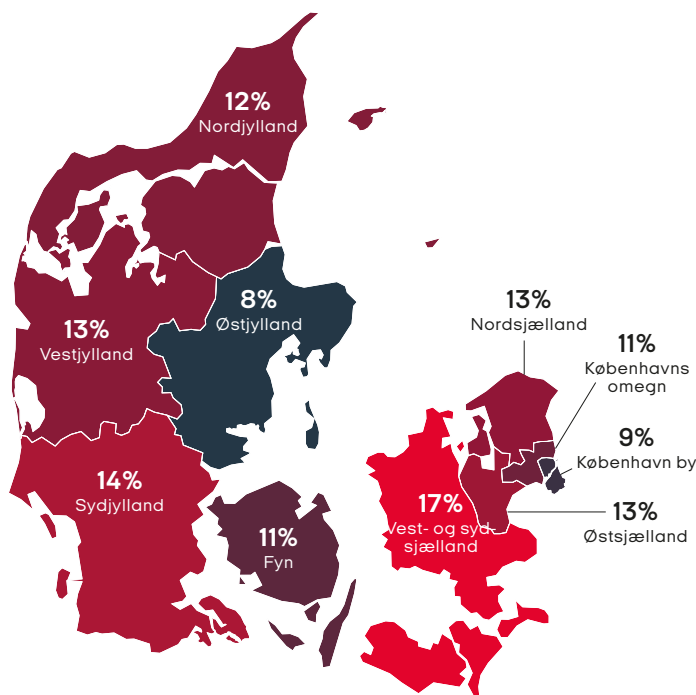

Der er relativt store geografiske forskelle på, hvor mange unge der har stiftet høj gæld i årene efter, at de er flyttet hjemmefra. Højest ligger Vest- og Sydsjælland, hvor omkring 17 procent af alle unge har opbygget høj gæld to år efter, at de er flyttet hjemmefra, jf. figur 1.3. I bunden ligger København by

og Østjylland, hvor det samme kun gælder for halvt så stor en andel.

De geografiske tendenser kan blandt andet hænge sammen med de unges beskæftigelse og uddannelsesvalg. Unge, der flytter til storbyområderne Øst-

— **Figur 1.3 · Store geografiske forskelle i andelen af unge med høj gæld to år efter at de er flyttet hjemmefra**

Andel med høj gæld 2 år efter flytning

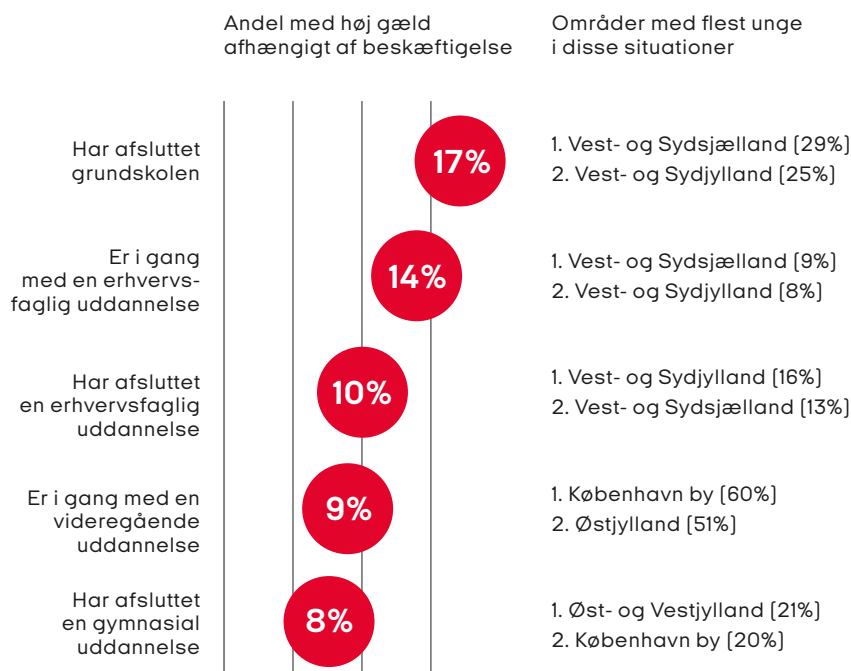
2019-tal. Figuren viser andelen af unge med høj gæld to år efter at de er flyttet hjemmefra (i lejebolig), afhængigt af hvilken landsdel de bor i på dette tidspunkt. Unge med høj gæld er defineret som unge med en gæld på mere end halvdelen af deres årsindkomst (før skat). Kilde: Finans Danmarks beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik.

jylland (Aarhus) og København by, er typisk færdige med en gymnasial uddannelse, og mange er i gang med en videregående uddannelse to år efter, at de er flyttet hjemmefra. Og unge, der vælger en videregående uddannelse, er typisk ikke så tilbøjelige til at optage høj gæld; kun omkring 9 procent, der har valgt

den vej, har stiftet høj gæld på det tidspunkt i livet, jf. figur 1.4. Omvendt gælder det i andre områder som Vest- og Sydsjælland og Vest- og Sydjylland, hvor relativt mange unge kun har afsluttet grundskolen eller er i gang med en erhvervsfaglig uddannelse to år efter, at de er flyttet hjemmefra.

— Figur 1.4 · Store forskelle i andelen af unge med høj gæld afhængigt af beskæftigelse

2019-tal. Figuren til venstre viser andelen af unge med høj gæld to år efter, at de er flyttet hjemmefra (i lejebolig), afhængigt af deres beskæftigelse på det tidspunkt. Figuren til højre viser de to landsdele i Danmark, hvor flest unge har den givne beskæftigelse to år efter, at de er flyttet hjemmefra. Unge med høj gæld er defineret som unge med en gæld på mere end halvdelen af deres årsindkomst (før skat). Kilde: Finans Danmarks beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik.

Når unge flytter i egen bolig

Et andet stort skift i de unges økonomi sker, hvis og når de unge for første gang køber egen bolig. I 29-årsalderen er det sket for omkring hver tredje, jf. figur 1.1 i begyndelsen af kapitlet.

3,5 procent af alle unge 18-29-årige købte i 2019 bolig for første gang, og i gennemsnit optog de gæld for lidt over 600.000 kroner. På andelsboligmarkedet køber en del unge bolig allerede i 21-årsalderen, mens de fleste førstegangskøbere på ejerboligmarkedet er 25 år eller derover, jf. figur 1.5.

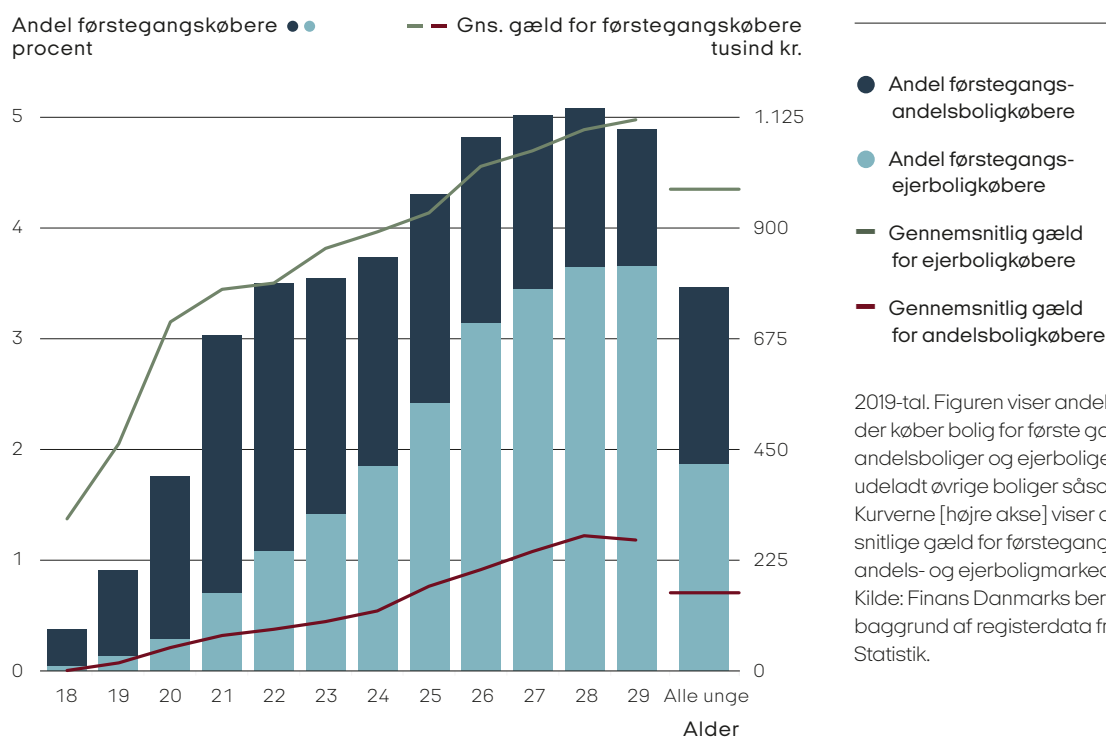
Der er også stor forskel på den gennemsnitlige gældsætning for førstegangskøbere afhængigt af boligtype og alder. Unge førstegangskøbere på andelsboligmarkedet har i gennemsnit kun personligt gældsat sig for omkring 150.000 kroner, og gældsætningen stiger ikke meget med alderen. Dog gælder det ofte for andelsboliger, at en betydelig del af boligen er finansieret af gæld internt i andelsboligforeningen – gæld som andelsboligejeren også skal betale for gennem den månedlige ydelse til andelsboligforeningen.

Førstegangskøbere på ejerboligmarkedet har i gennemsnit gældsat sig for knap 1 mio. kroner, og her ses en betydelig stigning i gældsætningen i takt med, at de unge bliver ældre; førstegangskøbere i teenageårene og begyndelsen af 20'erne har i gennemsnit gældsat sig for under 500.000 kroner, mens de 28-29-årige har gældsat sig for over 1,1 mio. kroner.

Når ældre boligkøbere i slut 20-erne køber bolig for relativt større beløb, skyldes det ikke mindst den simple sammenhæng, at de unges indkomst typisk stiger og bliver mere stabil, jo ældre de bliver. Dermed kan de også håndtere en større gæld.

Med til historien hører, at en stor andel unge, der køber bolig i de tidlige ungdomsår, gør det via familiesalg. Det gælder typisk situationer, hvor forældre i første omgang køber en bolig til deres børn, som børnene så senere køber af forældrene. Når børnene køber boligen, sker det typisk som familiesalg til under markedsprisen, hvilket tillader de unge at komme ind på boligmarkedet med en lavere gældsætning, jf. boks 2.

Figur 1.5 · Mange unge køber deres første andelsbolig i starten af 20'erne, mens ejerboligkøb typisk først sker senere

Førstegangskøbere
på ejerboligmarkedet
har i gennemsnit
gældsat sig for
knap 1 mio.
kroner

Boks 2 · Familiesalg

I familiesalg fra forældre til deres børn er der mulighed for at sælge boliger til 15 procent under den seneste offentlige ejendomsvurdering, uden at forældrene bliver beskattet af den formue, de herved overdrager til deres børn. Hertil kommer, at ejendomsvurderingerne ikke har været ændret siden 2012, og boligpriserne samtidig har været stigende. Det gør, at der løbende er sket en afkobling mellem den markedsvurdering,

boligerne har, og den pris forældre kan sælge boligerne til, når de sælger til deres børn. En ny regel forventes dog at sætte en delvis stopper for det i og med, at der nu skal tages udgangspunkt i en ny offentlig vurdering af boligen, når en sådan foreligger. Den regel skal ses i sammenhæng med den nye ejendomsvurderingslov og de nye offentlige ejendomsvurderinger.

Blandt førstegangskøberne skiller København by (se boks 3) sig ud som det område med det absolut laveste antal førstegangskøbere på ejerboligmarkedet, men også det område hvor gældsætningen er højest, jf. figur 1.6. Til gengæld har København by langt flere førstegangskøbere på andelsboligmarkedet end nogen anden landsdel, og her er gældsætningen for førstegangskøbere i gennemsnit kun på omkring 150.000 kroner. Samlet gør det, at København by har klart flest førstegangskøbere målt som andel af alle unge i landsdelen.

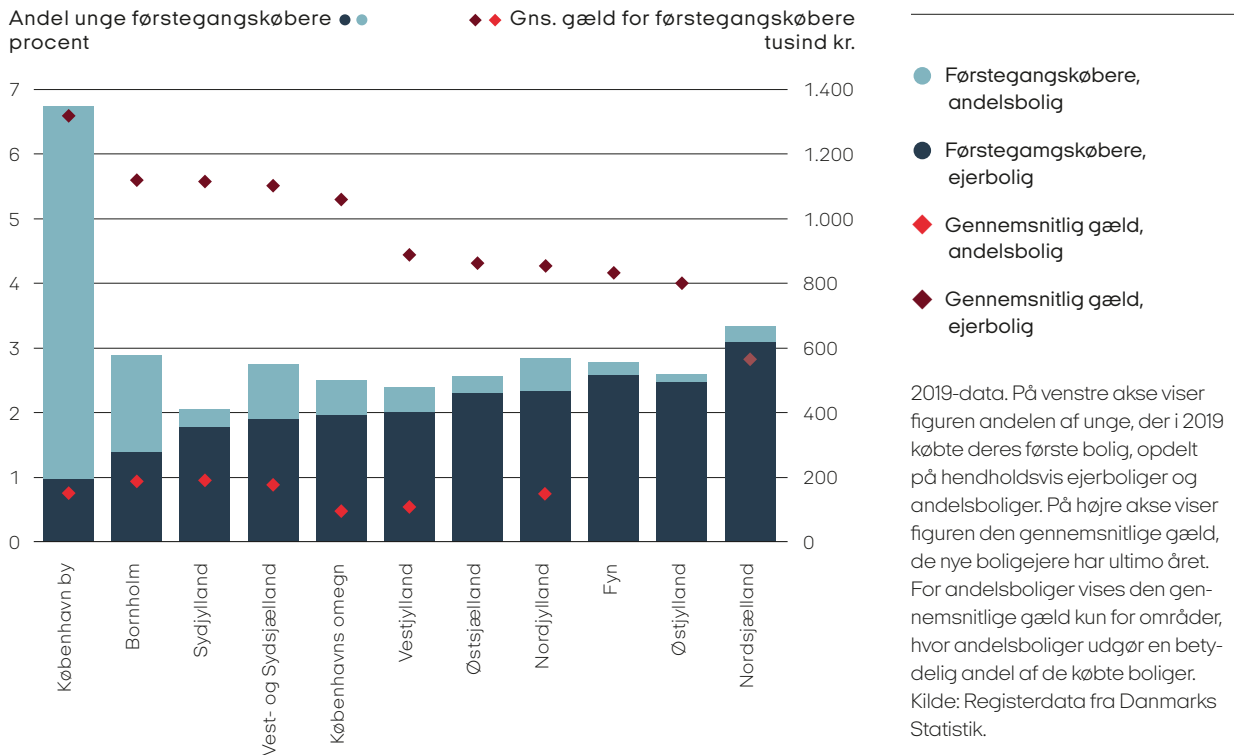
Den store andel af førstegangskøbere i København by skal ses i lyset af, at mange unge flytter til København i løbet af ungdommen. En del unge køber i den forbindelse deres første mindre ejer- eller andelsbolig, inden de senere flytter i noget større, når behovet og indkomsten er til det. Beboelsestiden – altså perioden fra en person flytter ind i en bolig, til han/hun igen flytter ud – er derfor også betydeligt lavere i København, end den er andre steder i landet. I København by er den gennemsnitlige beboelsestid otte år for ejerboliger og ti år for andelsboliger, mens den

er 17 år for ejerboliger i Københavns omegn og over 19 år for ejerboliger i resten af Danmark.¹

Selv om unge boligkøbere stifter relativt høj gæld, er gælden mere end opvejet af deres boligformue. Vi kan faktisk konstatere, at til trods for den høje gældsætning er København by den landsdel, hvor unge førstegangskøbere oplever den største stigning i nettoformuen – altså samlet formue fratrukket gæld – det år de køber deres første bolig. For ejerboligkøbere i København by stiger nettoformuen i gennemsnit lidt over 500.000 kroner, mens den i gennemsnit stiger ca. 350.000 kroner for andelsboliger, jf. figur 1.7.

Når de gennemsnitlige nettoformuer for unge førstegangskøbere stiger så meget, kan det ofte skyldes, at de unge får hjælp fra deres forældre – bl.a. via familiesalg. Tendensen ses især i København by. Ud af alle unge førstegangskøbere af ejerboliger på landsplan har ca. hver femte købt en bolig, som tidligere var ejet af en af deres forældre. I København by er andelen af familiesalg fra forældre til børn over dobbelt så høj.

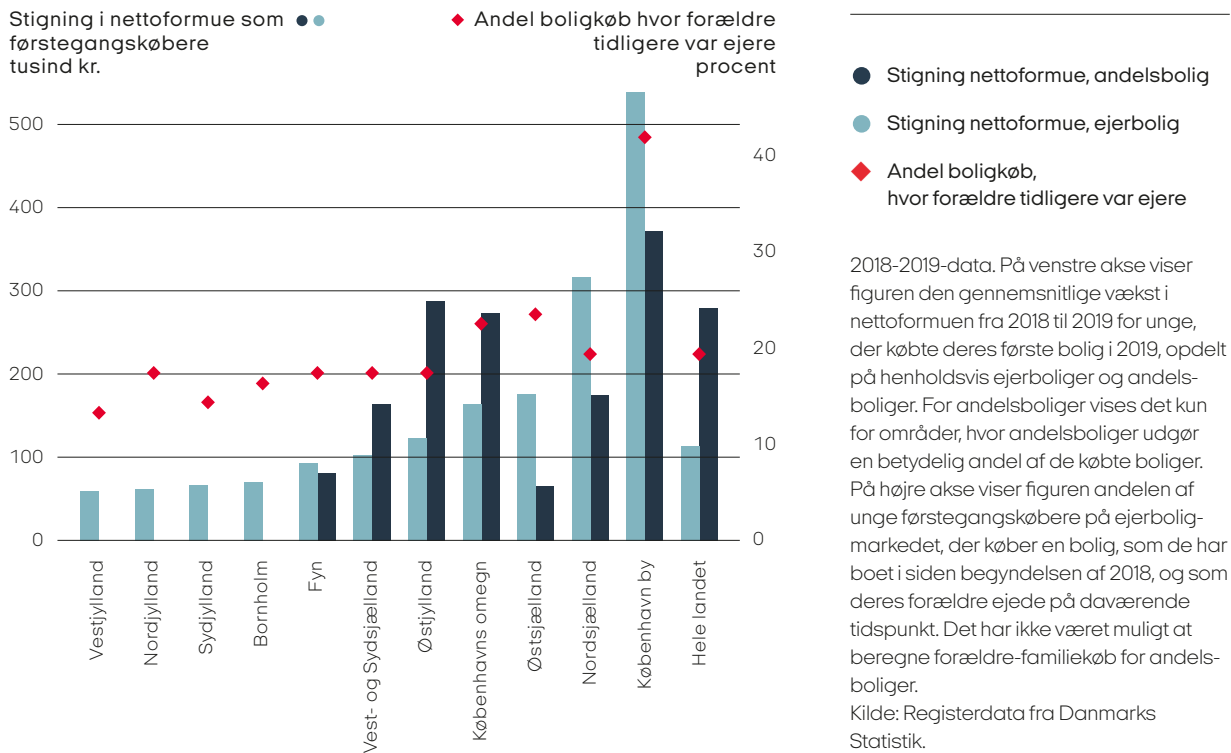
— **Figur 1.6 · Førstegangskøbere i København by skiller sig ud**

— **Figur 1.7 · Nettoformuen stiger særligt meget for førstegangskøbere i København**

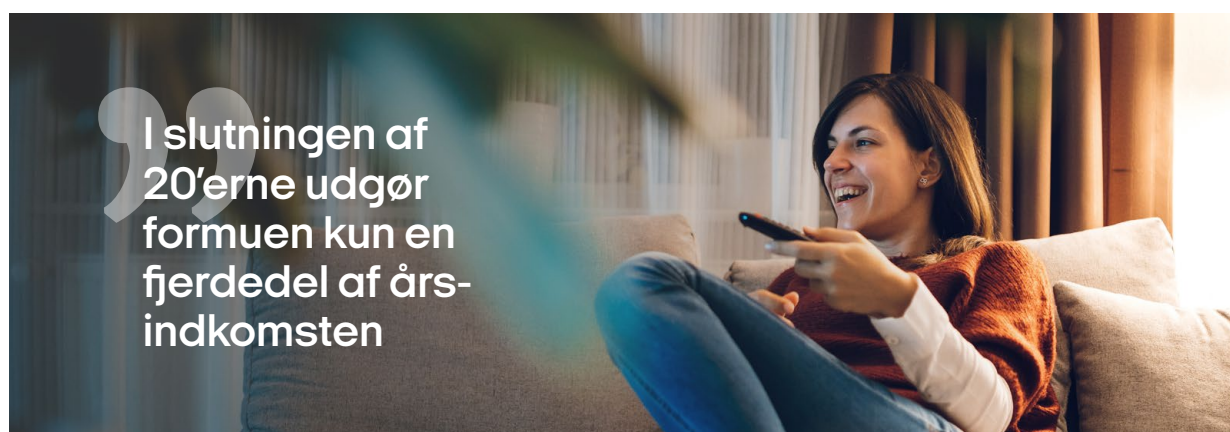
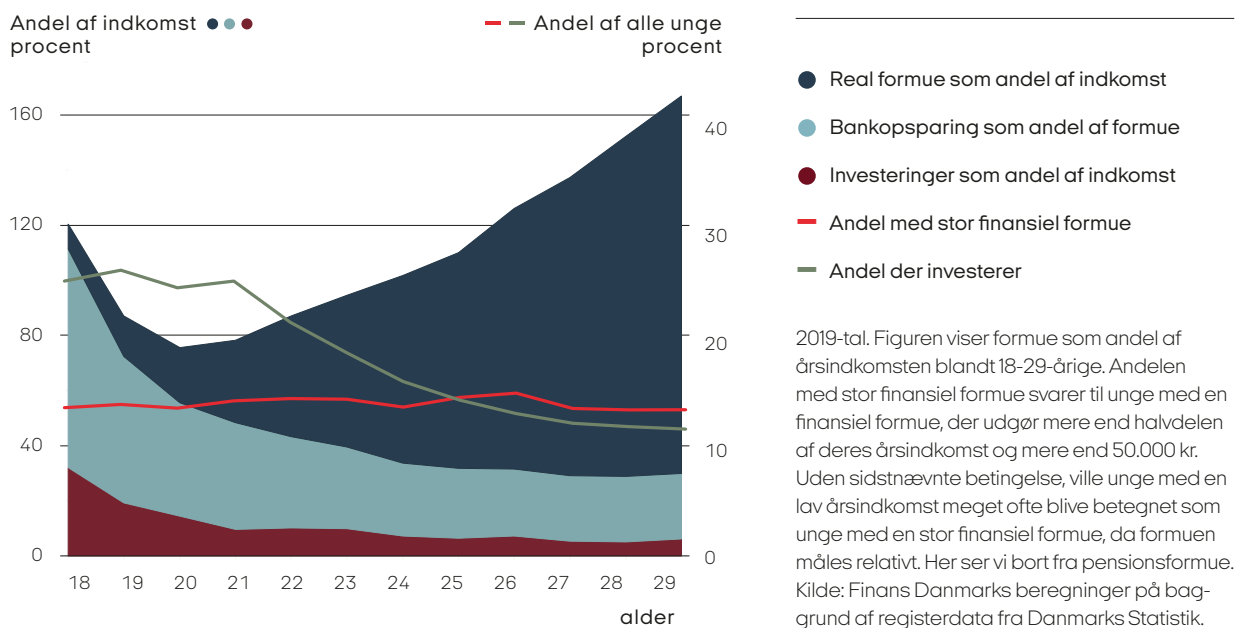
Mange unge begynder voksenlivet med en stor formue

Mange unge begynder voksenlivet med en relativt stor finansiell formue. Det kan være penge, de selv har sparet op eller en børneopsparing. Pengene kan stå på en bankkonto eller være investeret i for eksempel aktier eller investeringsfonde. I 18-årsalderen udgør de unges formue i gennemsnit, hvad der svarer til ca. 120 procent af årsindkomsten, hvoraf det meste står som opsparing i banken, jf. figur 1.8. Hver fjerde ung på 18 år har en stor finansiell formue på mere end halvdelen af deres årsindkomst og minimum 50.000 kroner, mens kun 14 procent investerer. Ganske mange unge har altså en stor opsparing i banken, som ikke bliver investeret.

Efterhånden som de bliver ældre og flytter hjemmefra, bliver den finansielle formue gradvist relativt mindre. I slutningen af 20'erne udgør den i gennemsnit kun en fjerdedel af årsindkomsten, kun 12 procent har en stor finansiell formue, og 13 procent investerer.

Nogle unge har også bil og ejerbolig, som også er en form for formue. I modsætning til den finansielle formue stiger den relative bolig- og bilformue typisk med alderen. Som vi fandt i sidste afsnit, er en stor boligformue dog ofte modsvaret af en stor bolig-gæld, så der er sjældent tale om ren friværdi for unge boligejere.

Figur 1.8 · Unge begynder voksenlivet med en opsparing

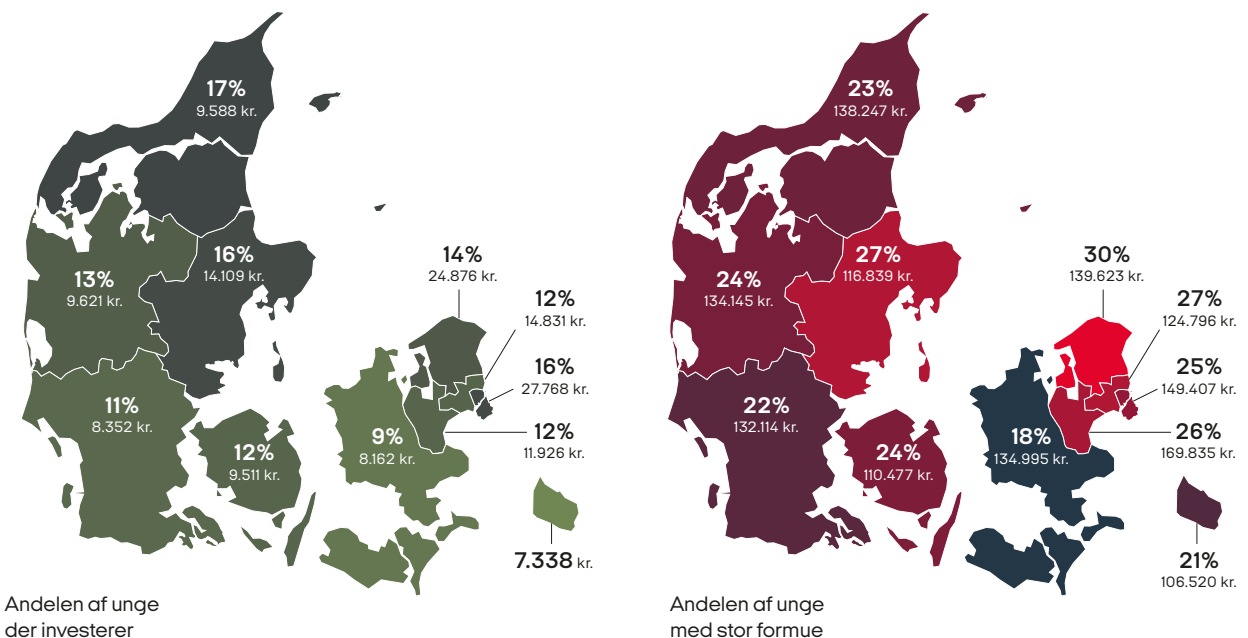
Store forskelle i de unges opsparing og investeringer

Der er ret store forskelle i de unges opsparinger og investeringsadfærd på tværs af landet. Nordsjælland ligger i top, hvad angår andelen af unge med en stor finansiell formue, mens Nordjylland ligger i top, når det gælder andelen af unge, der investerer, jf. procentstørrelserne i figur 1.9, henholdsvis til højre og til venstre. Vi ser en tendens til, at andelen af unge, der investerer, følger andelen af unge med høj formue – men der er betydelige afvigelser fra dette mønster.

De unges tendens til at investere kan afspejle mange forskellige faktorer ud over deres formue. Vi kan f.eks. se en klar sammenhæng mellem tendensen til at investere og de unges uddannelsesvalg. Tendensen er højest blandt studerende på videregående uddannelser og gymnasieelever, mens den er lavest blandt studerende på erhvervsfaglige uddannelser og blandt unge, der kun har afsluttet grundskole, jf. figur 1.10 til venstre.

Figur 1.9 · Flest unge har stor opsparing i Nordsjælland – men fleste unge investerer i Nordjylland

2019-tal. Figuren til venstre viser andelen af 18-29-årige, som investerer i aktier og/eller investeringsfonde opdelt på landsdele. Beløbene i figuren indikerer de unges gennemsnitlige investerede beløb. Figuren til højre viser andelen af unge med en høj finansiell formue, og beløbene indikerer de unges gennemsnitlige finansielle formue. Den finansielle formue svarer til opsparing i banken tillagt eventuelt beløb investeret i aktier, investeringsfonde og obligationer.

Kilde: Finans Danmarks beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik.

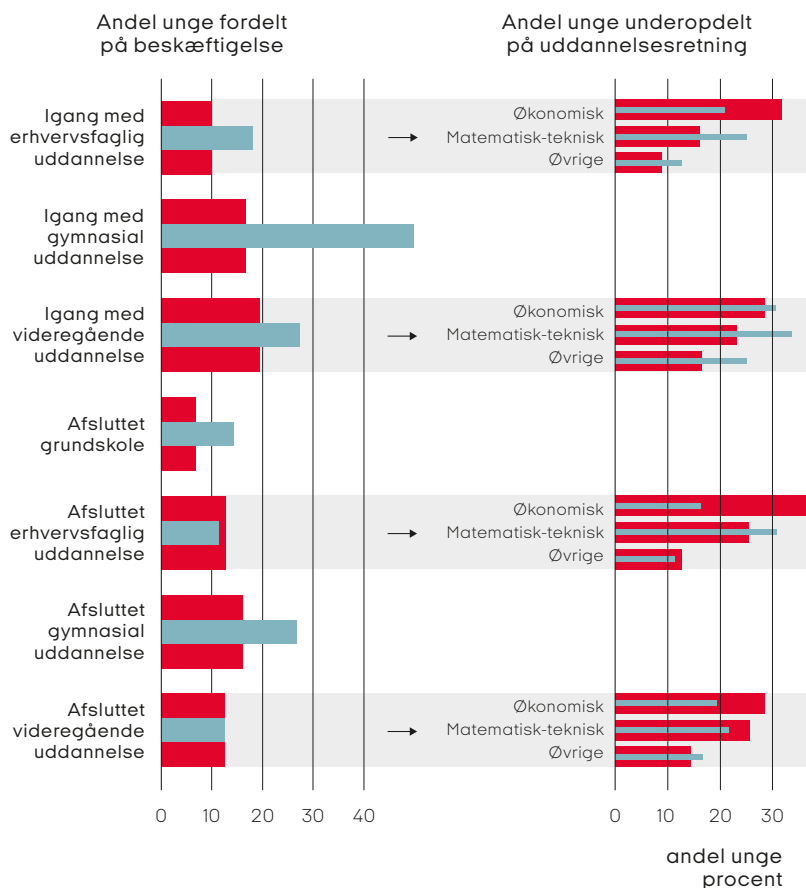
Det kan give en ide om, i hvilket omfang viden om økonomi har af betydning for de unges lyst til at investere. Det underbygges yderligere, når vi ser nærmere på de unges uddannelsesretning, jf. figur 1.10 til højre. Uanset om det gælder studerende eller unge, der er færdige med deres uddannelse, investerer unge med en økonomisk rettet uddannelse mere end unge med en matematisk eller teknisk rettet uddannelse, der igen investerer mere end unge inden for alle andre uddannelsesretninger.

Ser vi f.eks. på unge, der er i gang med en erhvervsfaglig uddannelse, investerer knap en ud af tre på de økonomisk rettede uddannelser. På de matematiske eller teknisk rettede uddannelser investerer knap en ud af seks, mens færre end en ud af ti investerer blandt unge på alle andre uddannelsesretninger. Og forskellen synes vel at mærke ikke at være drevet af, at unge med økonomisk, matematisk og teknisk rettede uddannelser har større formue end andre.

Ud over at lære om det på uddannelsen kan mange unge også have fået interesse og erfaring med investeringer "med hjemmefra" – hvilket vi også ser klare tendenser til, jf. figur 1.11. Blandt unge, hvor begge forældrene investerer, gælder det også for mere end hver tredje af de unge, at de selv investerer. Hvis kun deres mor eller far investerer, er det omtrent hver fjerde af de unge, der også investerer. Lavest ligger unge, hvis forældre ikke investerer – her er det under hver tiende, der investerer.

En del af forklaringen på det er også, at unge, hvis forældre investerer, oftere har en stor finansiell formue – f.eks. fordi de har fået en stor børneopsparing med hjemmefra. Det ser vi også en tendens til i data, jf. procenterne i noten til figur 1.11. Men ser vi alene på unge, der alle har en stor finansiell formue, er der fortsat en klar tendens til, at forældrenes investeringsadfærd har en stor betydning. Det peger på, at de unges mod på at investere ikke alene drives af en større formue at investere for, men at forældrenes interesse for og viden om investeringer går i arv til deres børn.

— **Figur 1.10 · Opsparings- og investeringstendenser afhængigt af beskæftigelse og uddannelsesretning**

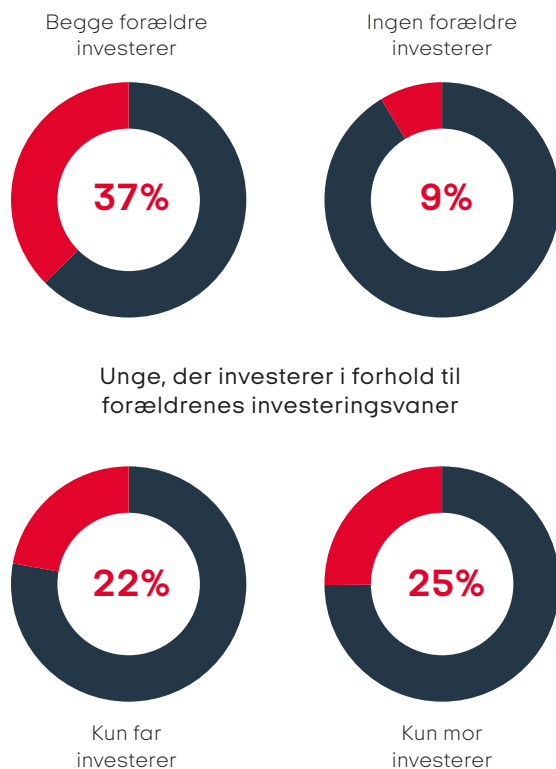

- Andel med stor finansiell formue
- Andel, der investerer

2019-tal. Figuren til venstre viser andelen af de 18-29-årige, opdelt efter beskæftigelse /uddannelse, som investerer i aktier og/eller investeringsfonde, samt andelen med en stor finansiell formue på mere end halvdelen af deres årsindkomst. Den høje andel for unge i gang med en gymnasial uddannelse skyldes, at de typisk har en relativt lav indkomst. I figuren til højre videregående der i, hvilken uddannelsesretning de unge har eller er i gang med – henholdsvis for færdiguddannede og studerende. Unge med en økonomisk rettet uddannelse svarer til alle med en engelsk uddannelses titel, der indeholder ord som "economics", "economy" og "finance". Unge med en matematisk eller teknisk rettet uddannelse svarer til alle med en engelsk uddannelses titel, der indeholder ord som "mathematics", "engineer", "data" og "physics". Øvrige svarer til alle unge, hvis engelske uddannelses titel ikke indeholder nogle af de ord. Kilde: Finans Danmarks beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik.

— Figur 1.11 · Investeringstilbøjeligheden går i arv

● Andel, der investerer

2019-tal. Figuren viser andelen af de 18-29-årige – opdelt på, om deres forældre investerer – som investerer i aktier og/eller investeringsfonde. Til sammenligning har vi også set på, hvor stor en andel af de unge, der har en stor finansiel formue på mere end halvdelen af deres årsindkomst, og som samtidig udgør minimum 50.000 kr.: Blandt unge, hvor begge forældre investerer, har 42 procent en stor finansiel formue. Blandt unge, hvor kun far investerer, har 33 procent en stor finansiel formue. Blandt unge, hvor kun mor investerer, har 33 procent en stor finansiel formue. Blandt unge, hvor ingen forældre investerer, har 19 procent en stor finansiel formue. Kilde: Finans Danmarks beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik.

De unges investeringsaktivitet er begyndt at stige

Efter finanskrisen har vi set en generelt faldende tendens blandt voksne danskere til at investere. Denne tendens ses også blandt de unge, figur 1.12. I 2012 så vi en midlertidig stigning i investeringstilbøjeligheden blandt de helt unge. Men fokuserer vi på unge i slutningen af 20'erne, der typisk har brugt børneopsparingen og kun investerer deres egne tjente penge, har tendensen til at investere været konstant faldende fra 2007 til 2016. Først i 2019 har vi igen set en svag stigning, og alt tyder på, at andelen af investorer er fortsat med at stige i 2020.

Der kan være flere forklaringer på, at lysten til at investere er begyndt at stige i 2019. Dels kan det

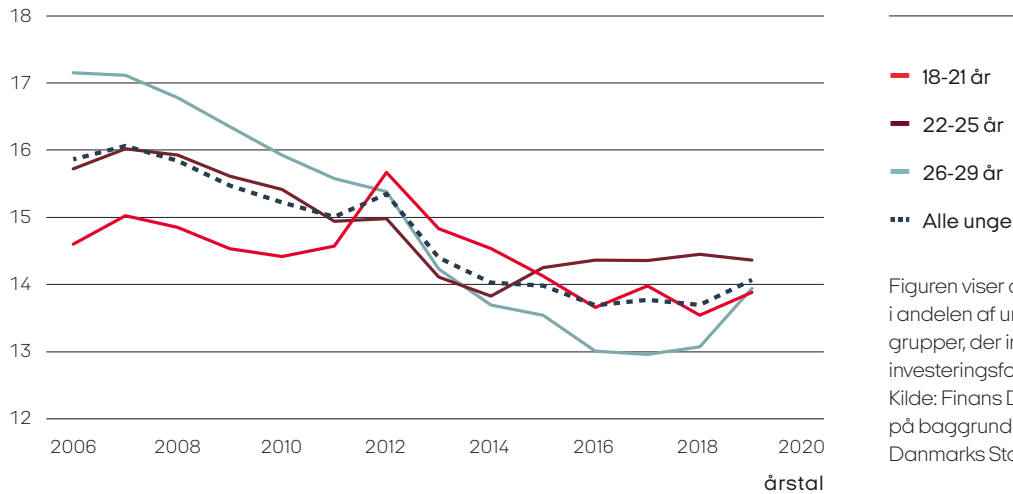
skyldes udvikling i de unges finansielle formue – da en forholdsvis høj finansiell formue typisk er en forudsætning for at kunne investere. Andelen af unge med en høj finansiell formue har generelt været stigende siden finanskrisen, men i 2019 har stigningerne været ekstraordinært store, jf. figur 1.13. Blandt alle unge er andelen med en høj finansiell formue i gennemsnit steget med 0,6 procentpoint pr. år siden finanskrisen, mens den i 2019 er steget over dobbelt så meget. Spørgeskemaundersøgelser peger også på, at de unge i stor stil har sparet op i 2020 – hvilket vi også kommer tilbage til i kapitel 3.

Efter finanskrisen har færre og færre investeret. Men siden 2019 har vi igen set en svag stigning, og alt tyder på, at andelen af investorer er fortsat med at stige i 2020.

Figur 1.12 · De unges investeringsvaner er endelig vendt fra fald til stigning

Andel der investerer
procent

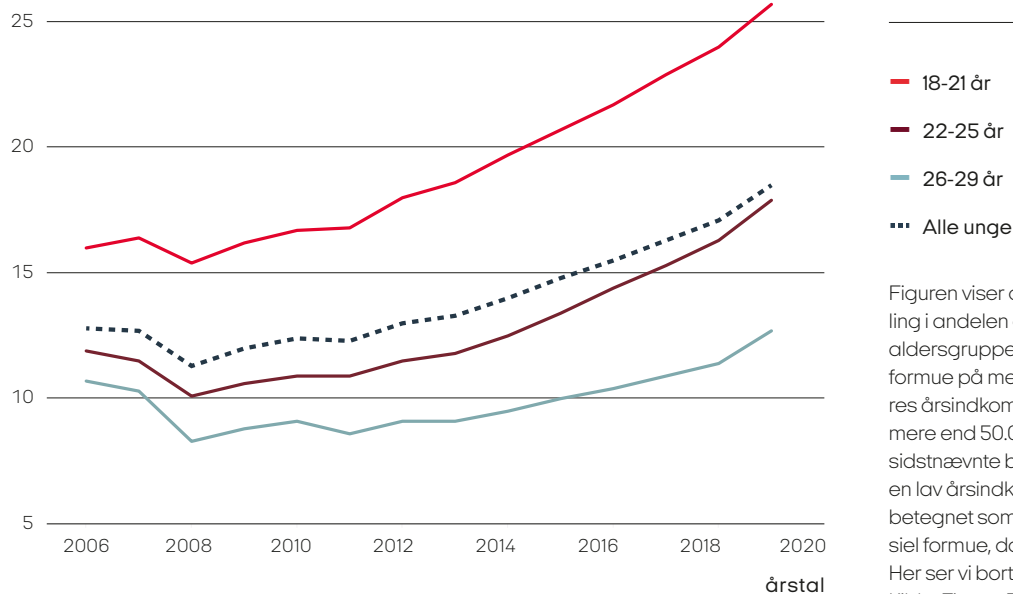

Figuren viser den historiske udvikling i andelen af unge i forskellige aldersgrupper, der investerer i aktier eller investeringsfonde.

Kilde: Finans Danmarks beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik.

Figur 1.13 · Flere unge har høj finansiel formue

Andel med stor finansiel formue
procent

Figuren viser den historiske udvikling i andelen af unge i forskellige aldersgrupper, der har en høj finansiel formue på mere end halvdelen af deres årsindkomst, som samtidig udgør mere end 50.000 kr. i 2019-priser. Uden sidstnævnte betingelse ville unge med en lav årsindkomst meget ofte blive betegnet som unge med en stor finansiel formue, da formuen måles relativt. Her ser vi bort fra pensionsformue.

Kilde: Finans Danmarks beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik.

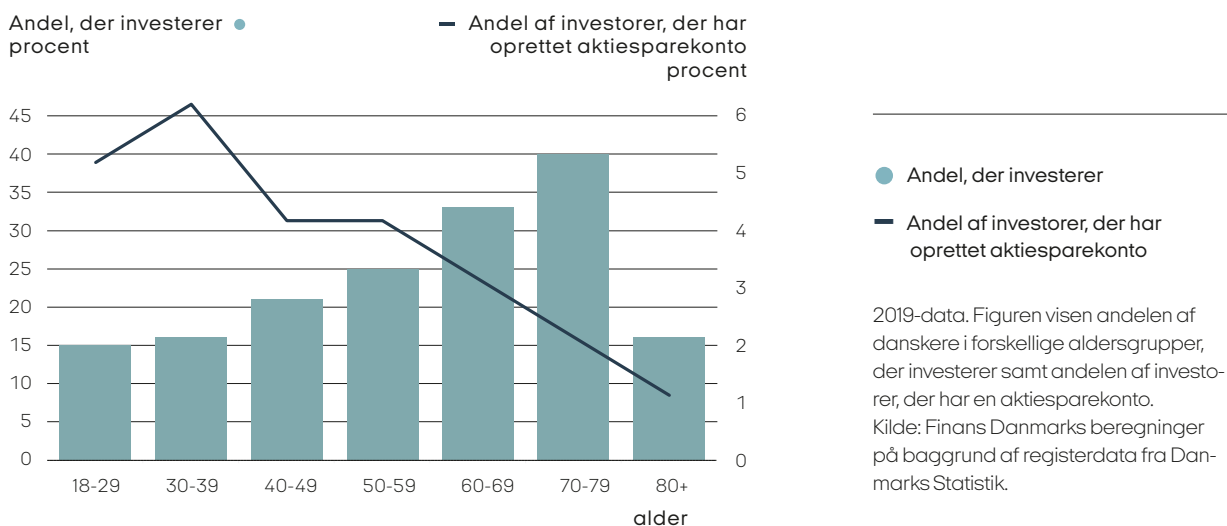
Aktiesparekontoen har fået unge til at investere

Særligt i forhold til antallet af unge, der går i gang med at investere, kan indførelsen af den såkaldte aktiesparekonto i 2019 have haft en vis betydning. Aktiesparekontoen blev indført for at gøre det nemmere og mere overskueligt for danskerne at komme i gang med at investere, så flere danskere får aktiveret deres formue. Og blandt de unge tyder tallene på, at aktiesparekontoen har virket efter hensigten.

Blandt alle godt 40.000 danskere, der oprettede en aktiesparekonto i 2019, var de 6.400 unge mennesker. Og tendensen til at bruge en aktiesparekonto som investor er langt større blandt de unge, end den

er blandt ældre aldersgrupper, jf. figur 1.14. Hvor 6 procent af alle unge investorer har oprettet en aktiesparekonto, gælder det samme kun for 4 procent af alle investorer i 40-50-årsalderen og 3 procent af alle investorer i 60-årsalderen. Det er særligt unge investorer på Bornholm og på Sjælland omkring hovedstaden, der har taget aktiesparekontoen til sig, jf. figur 1.15. I top ligger kommuner på den københavnske vestegn, hvor omkring 8 procent af alle investorer har oprettet en aktiesparekonto i 2019. Omvendt er aktiesparekontoen ikke særlig udbredt blandt investorer i Jylland, og særligt ikke i Nordjylland.

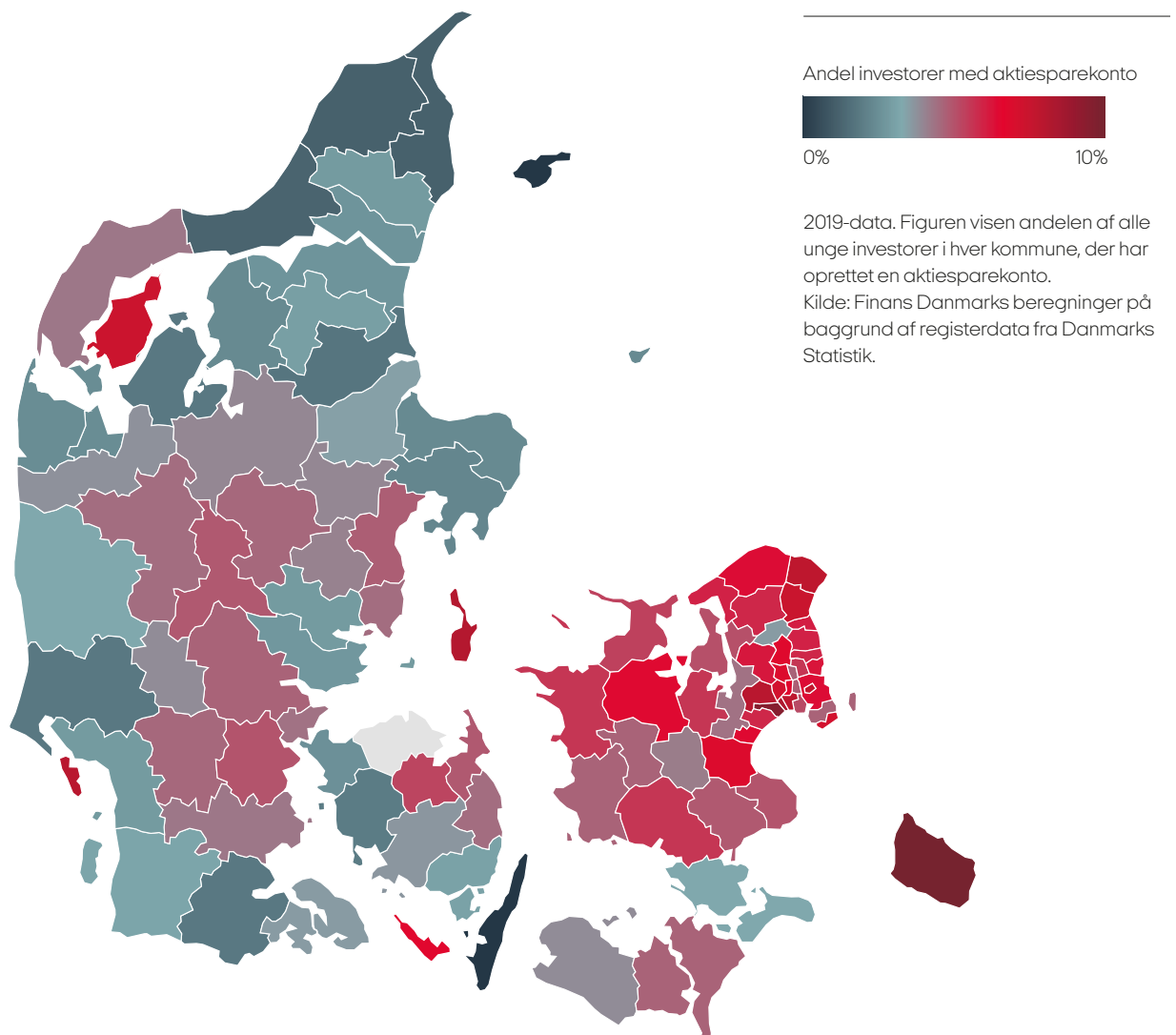
Figur 1.14 · Aktiesparekontoen er oftere brugt af unge investorer

— **Figur 1.15** · Særligt mange unge investorer på Bornholm og på Sjælland omkring hovedstaden har oprettet en aktiesparekonto

2

De unge dårlige betalere

Andelen af unge, der er registreret i RKI, er faldet betydeligt det seneste år. Til gengæld er gælden for de unge, der er registreret som dårlige betalere – særligt blandt unge i midt- og slut-20'erne – steget. Det gælder især på Fyn, hvor de unges RKI-gæld er steget med 6,1 procent. De unge er stadig overrepræsenteret i RKI, men forskellen til de andre aldersgrupper bliver stadig mindre.

De fleste unge flytter hjemmefra i løbet af 20'erne og skal herefter for alvor til at tjene deres egne penge og styre deres egen økonomi. En del unge kommer dog skævt fra start, får stiftet for meget gæld eller får foretaget for store køb på kredit og ender med at blive registreret som dårlige betalere. Og ender de unge først der, kan deres fremtidige lånemuligheder blive

begrænset, og drømmen om at klare sig selv kan bryde. Samtidig kan det også have negative konsekvenser for de unges evne til at bidrage til samfundet. Der er altså både individuelle og samfundsøkonomiske omkostninger, når de unge ikke har styr på privatøkonomien.

Boks 4 · RKI-data

Analysen af unge RKI-registrerede er baseret på data, som er stillet til rådighed af Experian, der ejer Danmarks største skyldnerregister, RKI. Datasættet er et særtræk, der indeholder oplysninger om unge dårlige betalere mellem 18 og 30 år, som har været registreret i RKI i årene 2013-20.

Unge bliver registreret i RKI, hvis de ikke har betalt deres regninger eller afdraget som aftalt på et lån. Registreringen sker efter tre rykkerskrivelser, hvor der i den sidste rykkerskrivelse bliver sendt advarsel om en indberetning til RKI.

Færre danske unge ender i RKI

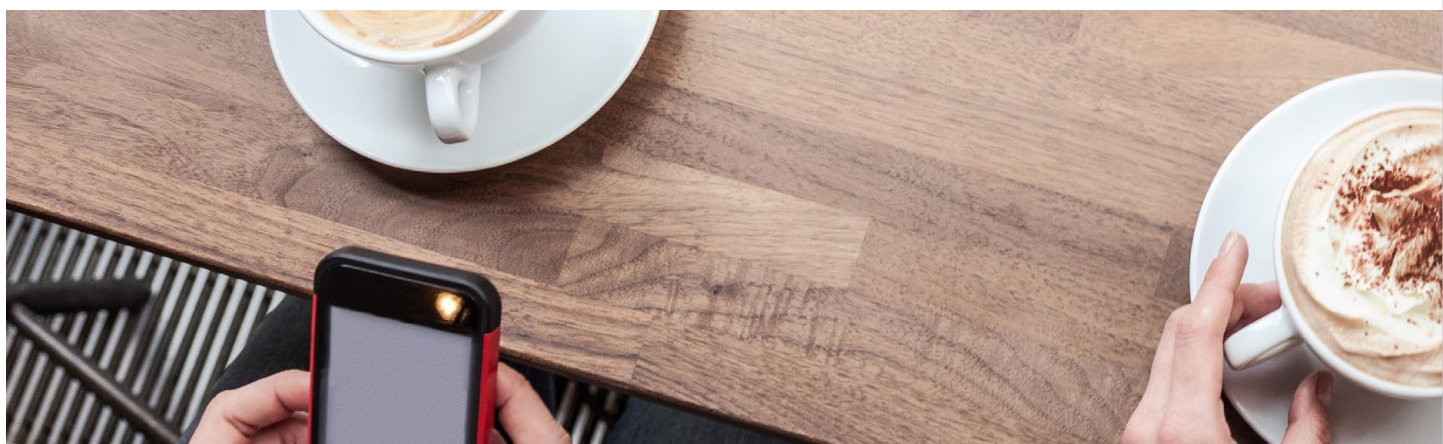
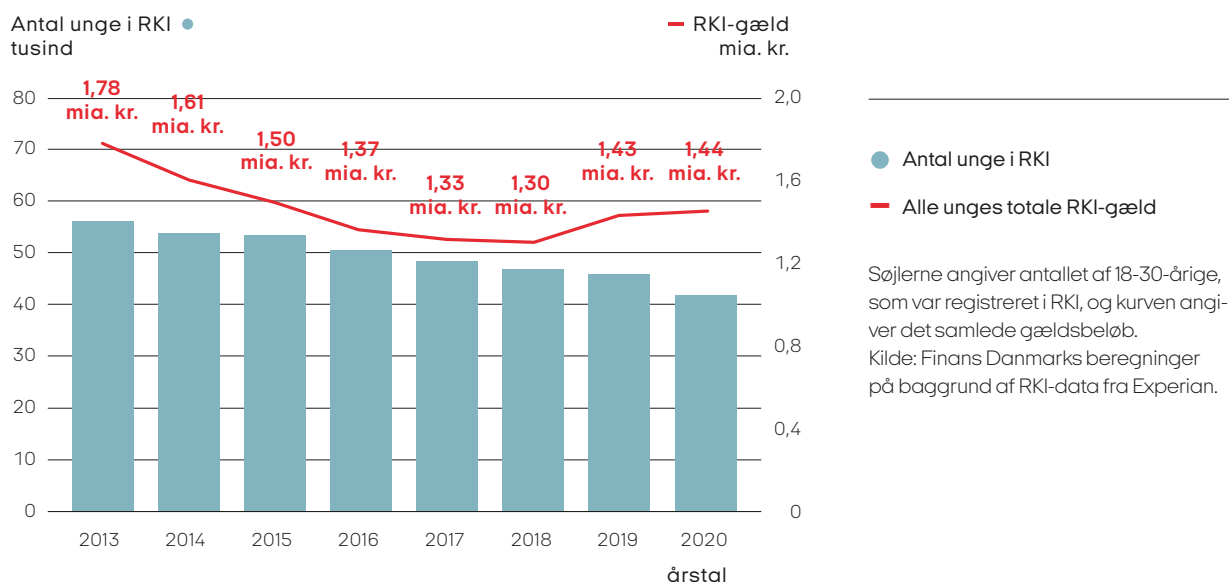
De nyeste tal fra RKI viser et fortsat fald i andelen af unge, der er registreret som dårlige betalere. Det er tilmed et kraftigere fald, end hvad vi har set over de seneste år. Ved udgangen af 2020 var knap 42.000 unge mellem 18 og 30 år registreret i RKI, jf. figur 2.1. Det svarer til 4,2 procent af alle unge i aldersgruppen. På samme tid i 2019 var tallet knap 46.000, svarende til 4,6 procent, og i 2018 var tallet knap 47.000, svarende til 4,7 procent.

Det sker til trods for coronakrisen, som har påvirket det danske samfund og verdenen i størstedelen af 2020. Det store fald i 2020 kan meget vel hænge

sammen med nedlukningerne af landet og de unges begrænsede muligheder for at bruge penge på byture og shopping.² I løbet af 2020 er der også indført begrænsninger på låneomkostninger til kviklån og kviklånsreklamer, hvilket forventelig har begrænset antallet af nye kviklån i 2020. Effekten i form af et fald i RKI-anmærkningerne må dog ventes først at komme med nogen forsinkelse.³

Mens færre bliver registreret i RKI, ser vi til gengæld en svag stigning i størrelsen på den samlede gæld, de registrerede har. RKI-gælden har tidligere haft en nedadgående tendens; den faldt fra 1,8 mia. kroner

Figur 2.1 · Lidt færre danske unge ender i RKI

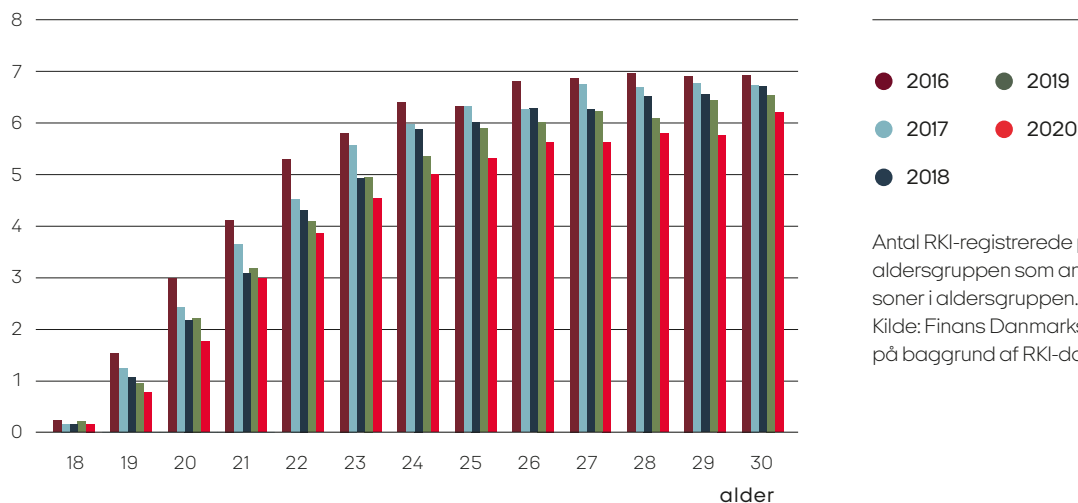
i 2013 til 1,3 mia. kroner i 2018. Men fra 2018 til 2019 er den steget betydeligt. Og på trods af den faldende andel unge registreret i RKI er den samlede RKI-gæld også steget lidt i 2020. I 2020 lå den samlede gæld på 1,4 mia. kroner, svarende til en stigning på knap 11 procent siden 2018 og en stigning på knap 1 procent siden 2019.

Andelen af RKI-registrerede personer har været faldende for alle aldersgrupper siden 2016. Men faldet er betydeligt større i 2020, end det har været de tidligere år, jf. figur 2.2. Faldet i 2020 er nogenlunde jævnt fordelt over aldersgrupperne.

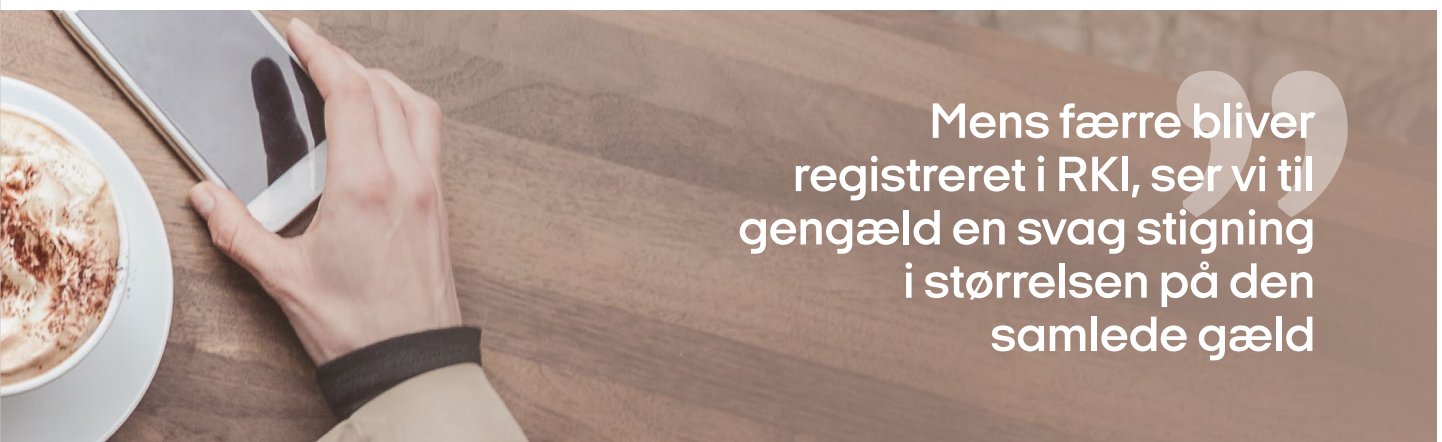

— Figur 2.2 · Alle aldersgrupper oplever fald i RKI- anmærkninger

RKI-registrerede procent

Antal RKI-registrerede personer i aldersgruppen som andel af alle personer i aldersgruppen.
Kilde: Finans Danmarks beregninger på baggrund af RKI-data fra Experian.

Mens færre bliver registreret i RKI, ser vi til gengæld en svag stigning i størrelsen på den samlede gæld

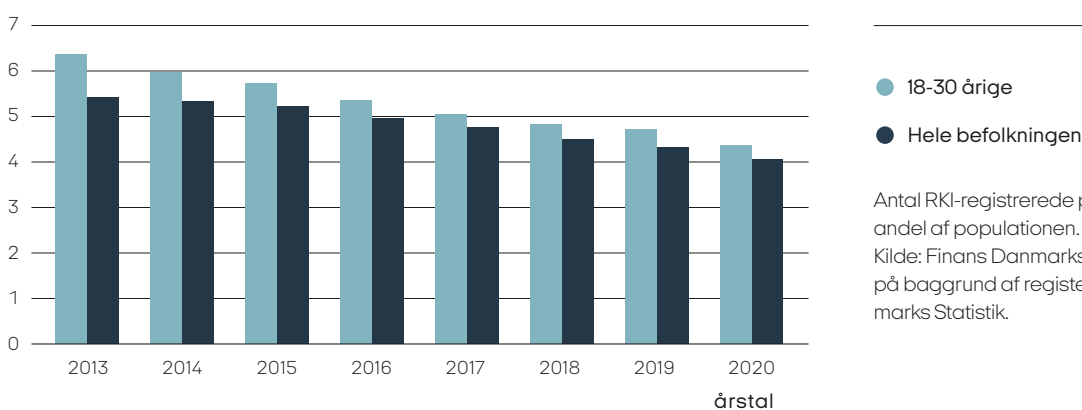
Det er ikke kun blandt de unge, at andelen af RKI-registrerede er faldende. Antallet af dårlige betalere i samfundet er generelt faldet over de seneste år. Siden 2013 har faldet i RKI-registreringer dog været større blandt de unge, og selv om andelen af RKI-registrerede stadig er højere for de unge end for hele befolkningen, er de unge i mindre grad overrepræsenteret i dag, jf. figur 2.3.

Den gæld, de unge er registreret med i RKI, er steget over de seneste år – efter at den ellers har haft en faldende tendens fra 2013 til 2016, jf. figur 2.4. I 2018

var den gennemsnitlige gæld for en ung registreret i RKI knap 28.000 kroner, i 2019 var den lidt over 31.000 kroner, og i udgangen af 2020 var den knap 34.500 kroner. I modsætning til tidligere indikerer tallene, at stigningen i RKI-gælden siden 2018 ikke skyldes nogle få personers store gæld, men derimod at flertallet af unge, der er registreret i RKI, har en større gæld end tidligere. Tilmed ser vi en tendens til, at det gennemsnitlige antal RKI-registreringer pr. ung har været stigende siden 2018. I 2018 var unge i RKI i gennemsnit registreret med 2,8 dårlige betalingsforhold. Ved udgangen af 2020 var dette tal 3,0.

Figur 2.3 · Unge er overrepræsenteret i RKI – men langt mindre end tidligere

RKI-registrerede
procent

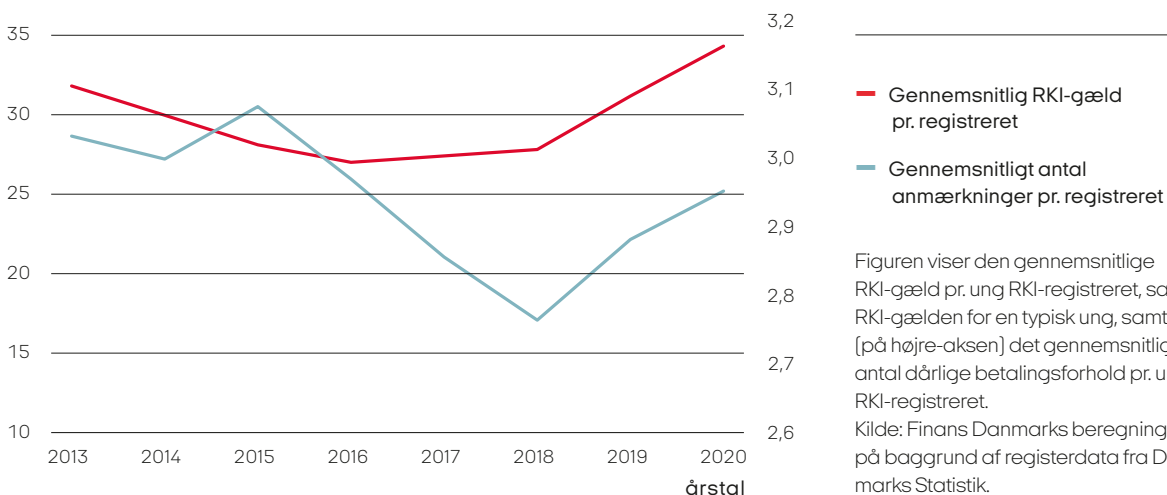

Antal RKI-registrerede personer som andel af populationen.
Kilde: Finans Danmarks beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik.

Figur 2.4 · En større RKI-gæld pr. registreret

Gennemsnitlig RKI-gæld
tusind kr.

Antal RKI-registreringer

Figuren viser den gennemsnitlige RKI-gæld pr. ung RKI-registreret, samt RKI-gælden for en typisk ung, samt [på højre-aksen] det gennemsnitlige antal dårlige betalingsforhold pr. ung RKI-registreret.
Kilde: Finans Danmarks beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik.

Vi kan ikke sige med sikkerhed, i hvilket omfang stigningen i den gennemsnitlige gæld fra 2019 til 2020 blot er en fortsættelse af den tendens, vi også så fra 2018 til 2019, eller om stigningen snarere skyldes coronakrisen. I et normalt år ender en del unge i RKI som følge af mindre sager af ukontrolleret overforbrug, forbrugslån og ubetalte mobilregninger. Da coronakrisen har lukket meget af de unges sociale byliv ned, har den sandsynligvis bidraget til, at noget overforbrug er faldet bort – hvilket trækker i retning af færre RKI-registrerede. Til gengæld kan en større andel af de unge være endt i RKI som følge af ledighed, indkomstnedgang og en trængt økonomi. Det kan trække i retning af flere af de større gældssager, ikke mindst for unge i midt og slutningen af 20'erne, der er kommet ud på arbejdsmarkedet og har etableret

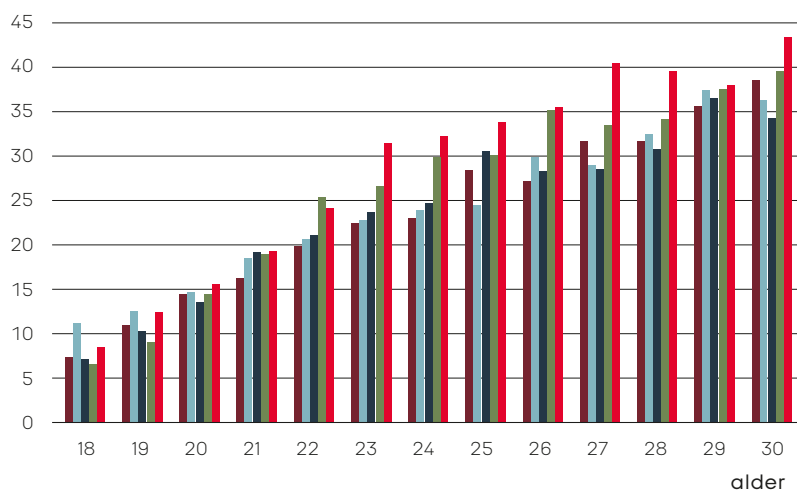
sig med relativt meget gæld og høje faste månedlige udgifter. Endelig hører det med, at registrering i RKI sker med en vis forsinkelse i forhold til tidspunktet, hvor en betaling misligholdes. Det må derfor forventes, at en del af effekten af coronakrisen først viser sig i RKI-tallene i løbet af 2021.

Den skitserede kobling til coronakrisen passer dog med, at stigningen i den gennemsnitlige RKI-gæld særligt kan henføres til netop de ældre årgange i gruppen, dem i alderen 23 til 30 år, jf. figur 2.5. Værst står det til for de 27-årige, hvor den gennemsnitlige RKI-gæld for RKI-registrerede steg fra omkring 33.600 kroner i 2019 til omkring 40.600 kroner i 2020. Det svarer til en stigning på 21 procent.

— Figur 2.5 · En betydelig stigning i RKI-gælden i de fleste aldersgrupper

Gennemsnitlig RKI-gæld
procent

● 2016 ● 2019
● 2017 ● 2020
● 2018

Gennemsnitlig RKI-gæld for RKI-registrerede personer i aldersgruppen.
Kilde: Finans Danmarks beregninger på baggrund af RKI-data fra Experian.

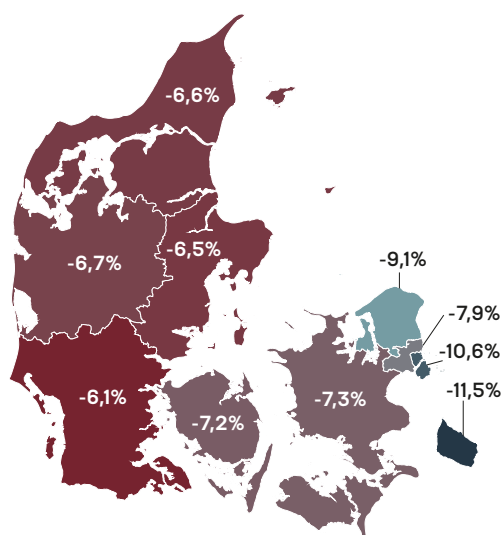
Geografiske forskelle i RKI-registreringerne

Over det seneste år har alle landsdele oplevet et fald i andelen af unge dårlige betalere, jf. figur 2.6. Størst er faldet på Bornholm, hvor andelen af dårlige betalere blandt de unge er faldet med hele 11,5 procent. Det høje fald ses dog også i lyset af, at antallet af unge dårlige betalere på Bornholm er relativt lavt, og derfor kan selv små faktiske ændringer resultere i store procentvise ændringer. Men også i København og det øvrige Sjælland, hvor der i kraft af områdernes størrelser er langt flere unge dårlige betalere, er andelen faldet betragteligt.

Anderledes forholder det sig for den gennemsnitlige RKI-gæld for unge RKI-registrerede, der er steget i flere landsdele, jf. figur 2.7. Den største stigning ses på Fyn med 6,1 procent, mens det største fald ses på Bornholm med 17,7 procent.

Niveauet af gældsproblemerne er fortsat størst på Lolland og Falster. I Lolland Kommune er det lidt under hver sjette ung, der ikke får betalt sine regninger og ender i RKI, jf. figur 2.8. Samlet set misligholder denne gruppe

Figur 2.6 · Fald i RKI-registreringer i det meste af landet

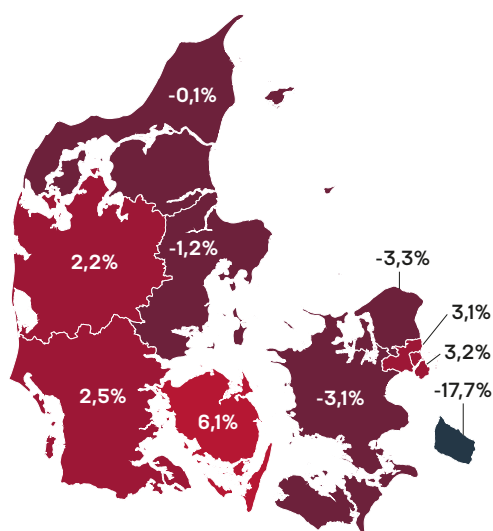

Fald i RKI-registreringer

Det procentvise fald fra 2019 til 2020 i andelen af registrerede 18-30-årige i RKI efter geografi. Kilde: Finans Danmarks beregninger på baggrund af RKI-data fra Experian.

Figur 2.7 · Stigning i RKI-gæld for RKI-registrerede mange steder i landet

Stigning i RKI-gæld

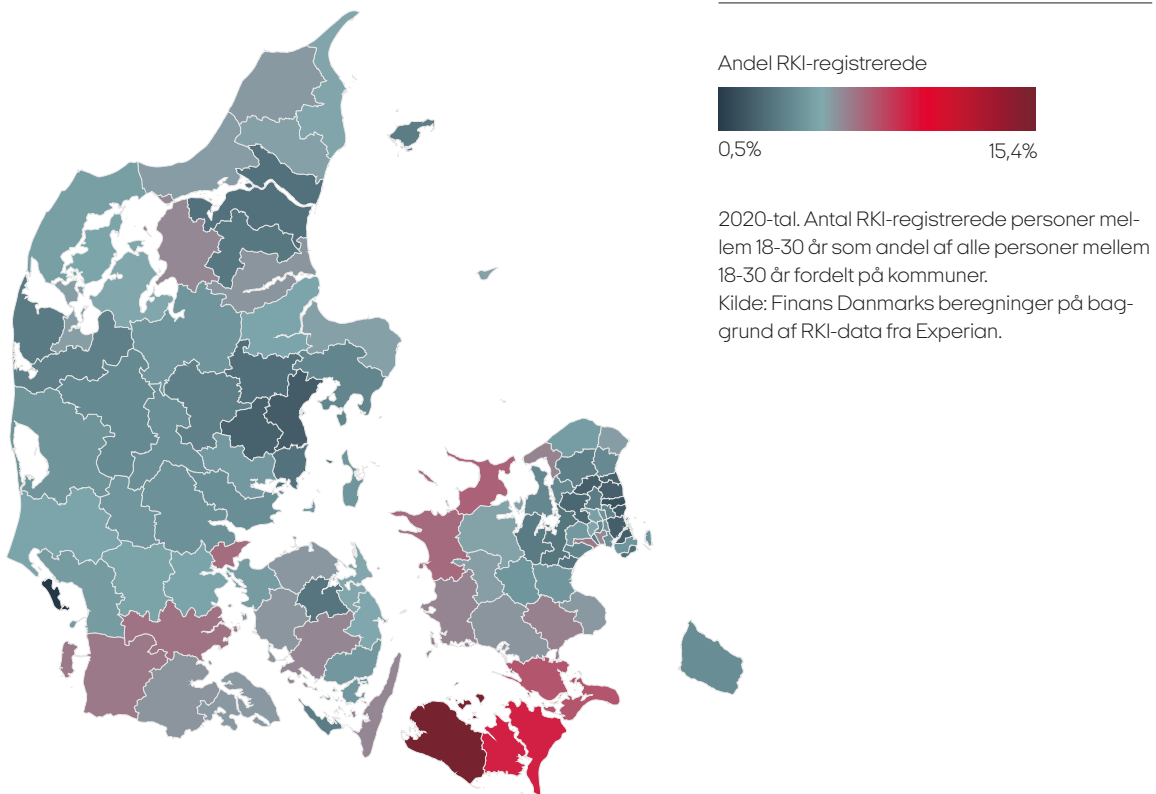
Den procentvise stigning i RKI-gæld for 18-30-årige RKI-registrerede fra 2019 til 2020 efter geografi. Kilde: Finans Danmarks beregninger på baggrund af RKI-data fra Experian.

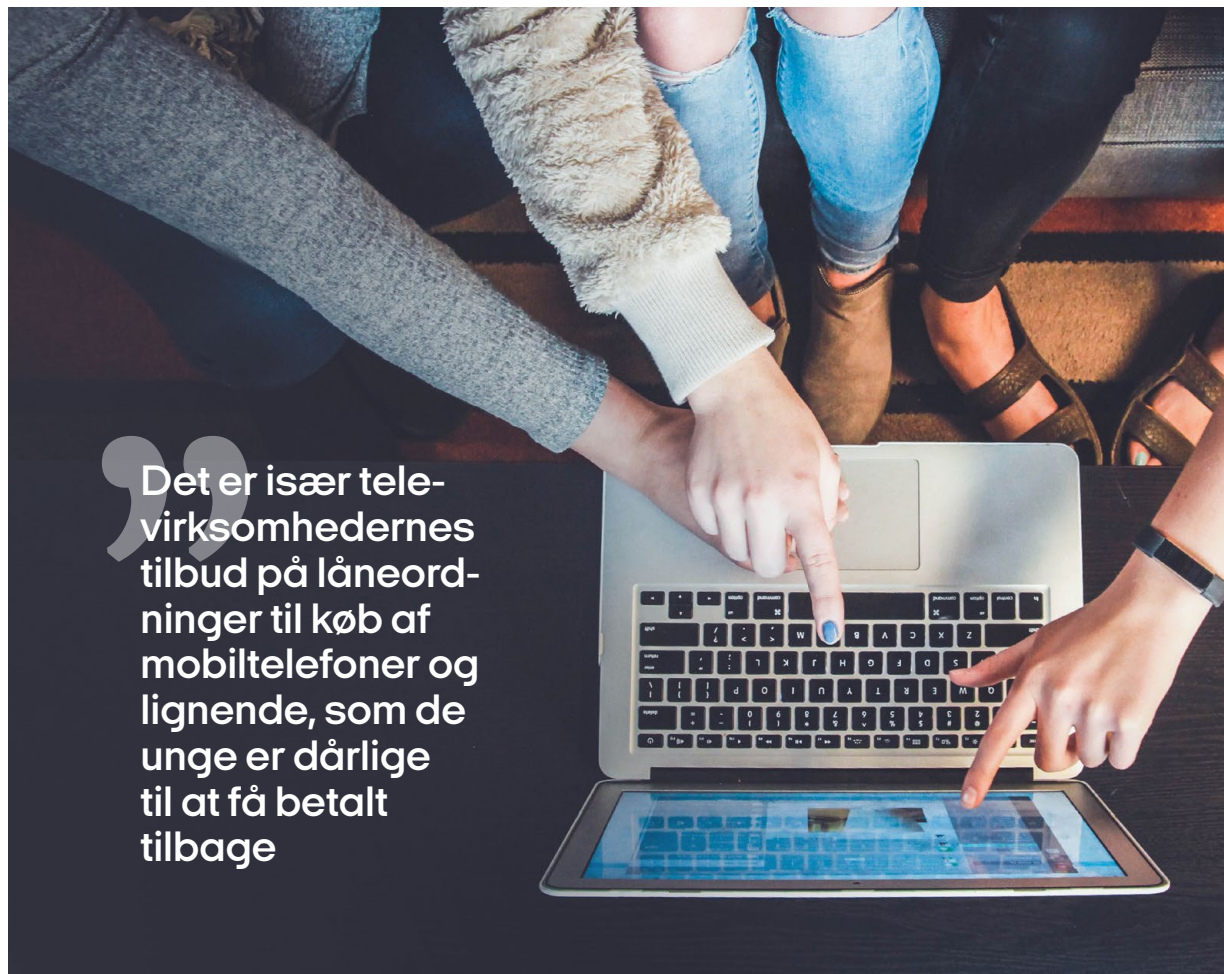

unge en gæld på knap 23,3 mio. kroner. Noget tilsvarende ses i Guldborgsund Kommune på Lolland-Falster, hvor knap hver tiende ung er registreret i RKI med en samlet gæld på knap 48 mio. kroner. For begge kommuner er det udelukkende RKI-gældens størrelse, der har ændret sig over de seneste år. For eksempel var den samlede RKI-gæld for unge i Guldborgsund Kommune kun ca. halvt så stor [27,5 mio. kroner] tilbage i 2017. Andelen af RKI-registrerede unge i kommunen ligger stort set uændret på omkring 10 procent.

I modsatte ende er Frederiksberg den kommune med færrest unge registreret i RKI (når vi ser bort fra ø-kommuner), og generelt har områderne i og omkring de større danske byer lave registreringsandele. I Frederiksberg, Lyngby-Taarbæk og Gentofte er andelen af unge i RKI på lidt under 2 procent og dermed et godt stykke under landsgennemsnittet på 4,2 procent.

— Figur 2.8 · Flest unge i RKI i Vest- og Sydsjælland

Det er især televirksomhedernes tilbud på låneordninger til køb af mobiltelefoner og lignende, som de unge er dårlige til at få betalt tilbage

Andre finansieringsselskaber og telekommunikation registrerer flest unge i RKI

I 2020 var unge mellem 18 og 30 år registreret i RKI med næsten 124.300 dårlige betalingsforhold. Over en femtedel af disse stammer fra regninger til en telekommunikationsvirksomhed, mens knap en fjerdedel stammer fra misligholdte betalinger og gældsforhold til finansierings- og forsikrings-selskaber, jf. figur 2.9 til venstre.

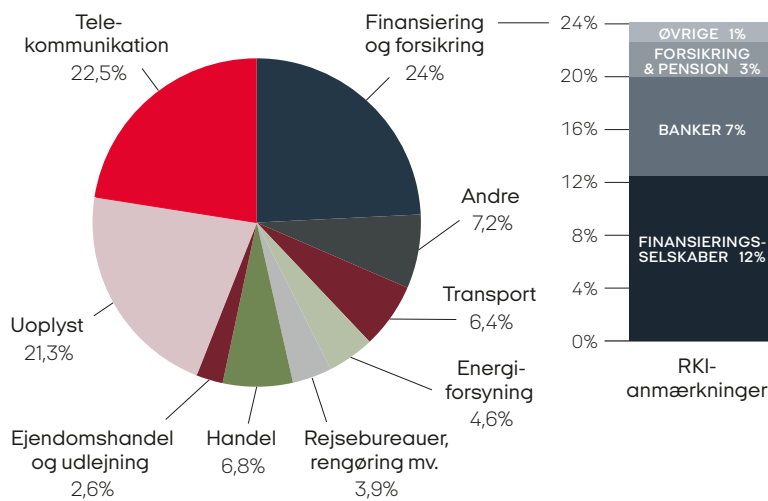
Det er især televirksomhedernes tilbud på låneordninger til køb af mobiltelefoner og lignende, som de unge er dårlige til at få betalt tilbage. I gruppen af finansierings- og forsikrings-selskaber er det særligt andre finansieringsselskaber – forbrugerkredit, herunder bl.a. kviklån, SMS-lån, kontokortordninger og lignende – der har mange anmærkninger. Finansieringsselskaber fylder faktisk halvdelen af alle anmærkninger fra finansierings- og forsikrings-selskaber, hvor pengeinstitutter fylder knap en tredjedel, jf. figur 2.9 til højre.

RKI-gælden pr. anmærkning er typisk betydeligt større, når vi ser på anmærkninger fra finansierings- og forsikringsvirksomheder, end når vi ser på anmærkninger relateret til andre brancher. I gennemsnit var RKI-gælden i 2020 ca. 22.000 kroner pr. anmærkning fra finansierings- og forsikrings-selskaber, hvor den f.eks. kun var lidt over 6.100 kroner pr. anmærkning fra telekommunikationsvirksomheder.

Når vi ser på den samlede RKI-gæld, udgør finansiering og forsikring også den absolut største andel med en RKI-gæld på over 650 mio. kroner, svarende til over 45 procent af den samlede RKI-gæld, jf. figur 2.10 til venstre. Det er store summer, men det skal selvfølgelig ses i lyset af, at de samlede udlån i finansierings- og forsikrings-selskaberne er store, og misligholdt gæld udgør stadig kun en mindre andel af de samlede lån.

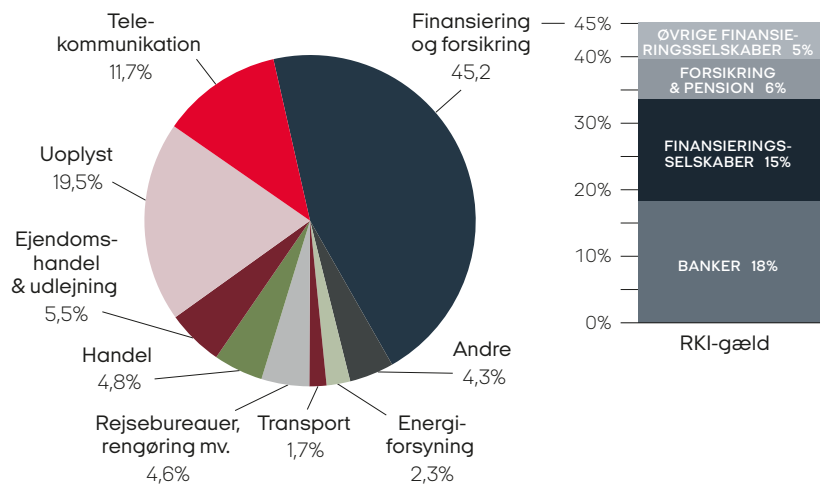
Inden for finansierings- og forsikringssekskaber er RKI-gælden pr. anmærkning lavest for finansielle og ikke-finansielle holdingselskaber med knap 10.300 kroner pr. anmærkning. Til sammenligning er RKI-gælden over 28.500 kroner pr. anmærkning for banker. Når vi opdeler den samlede RKI-gæld inden for branchen, fylder banker således den største del med over 40 procent, hvor andre kredittelskaber fylder lidt over en tredjedel, jf. figur 2.10 til højre.

— **Figur 2.9 · Langt de fleste RKI-anmærkninger relaterer sig til telekommunikation, finansiering og forsikring samt uoplyst aktivitet**

2020-tal. Figuren til venstre viser andelen af RKI-anmærkninger opdelt på hovedbranche. Figuren til højre viser fordelingen af RKI-anmærkninger for finansierings- og forsikringsbranchen. Kilde: Finans Danmarks beregninger på baggrund af RKI-data fra Experian.

— **Figur 2.10 · RKI-gælden er stor i finansierings- og forsikringsbranchen**

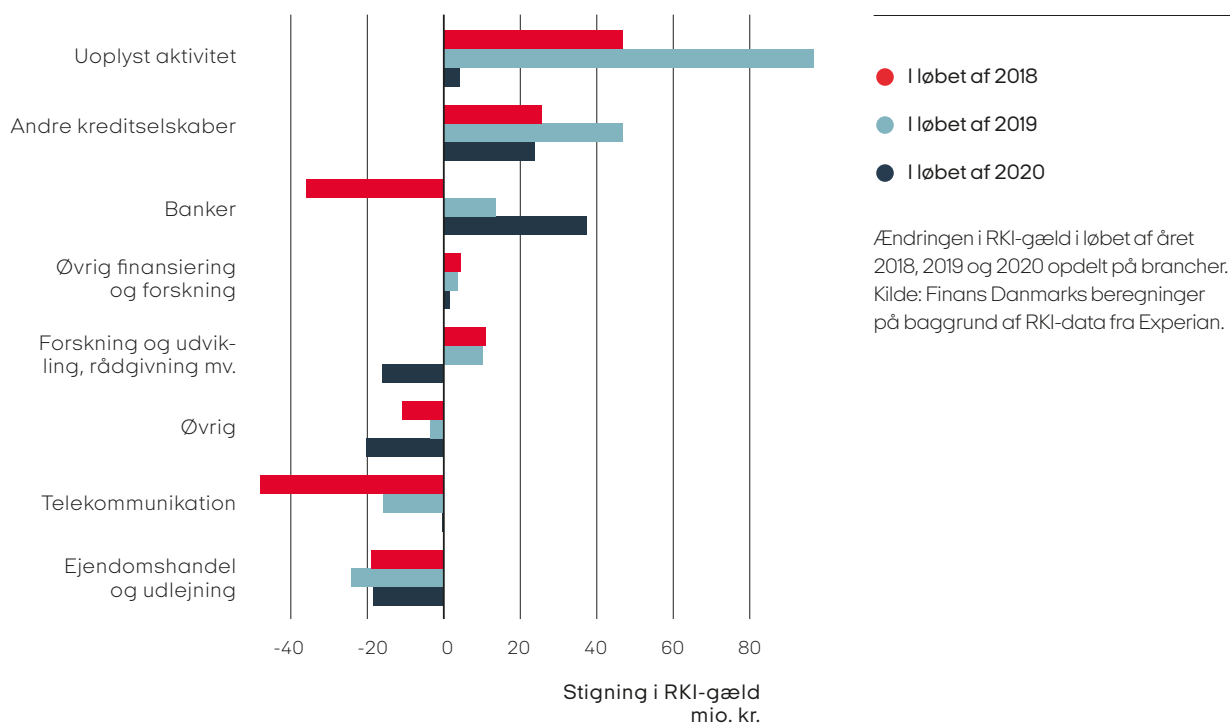

2020-tal. Figuren til venstre viser RKI-gæld i hovedbrancher som andel af den samlede RKI-gæld. Figuren til højre viser fordelingen af RKI-gæld for finansierings- og forsikringsbranchen. Kilde: Finans Danmarks beregninger på baggrund af RKI-data fra Experian.

Over det seneste år er unges totale RKI-gæld vokset med omkring 11 mio. kroner. RKI-gælden hos banker og andre kreditselskaber er dog vokset mere end det, jf. figur 2.11. RKI-gælden til banker er således vokset med godt 37 mio. kroner, mens RKI-gælden til andre kreditselskaber er vokset med knap 24 mio. kroner. Det hænger sammen med, at gælden til visse andre brancher er faldet betydeligt.

Tendensen til stigende RKI-gæld hos banker i 2020 kan meget vel hænge sammen med coronakrisen, hvor nogle unge, der måske ikke ellers har tendens til overforbrug eller kviklån, har mistet deres job og indkomst, og derfor har haft svært ved at servicere deres normale bankgæld. Denne del ser vi nærmere på i næste kapitel.

— Figur 2.11 · I 2020 er RKI-gælden primært steget for banker og andre kreditselskaber

Over det seneste år er unges totale RKI-gæld vokset med omkring 11 millioner kroner

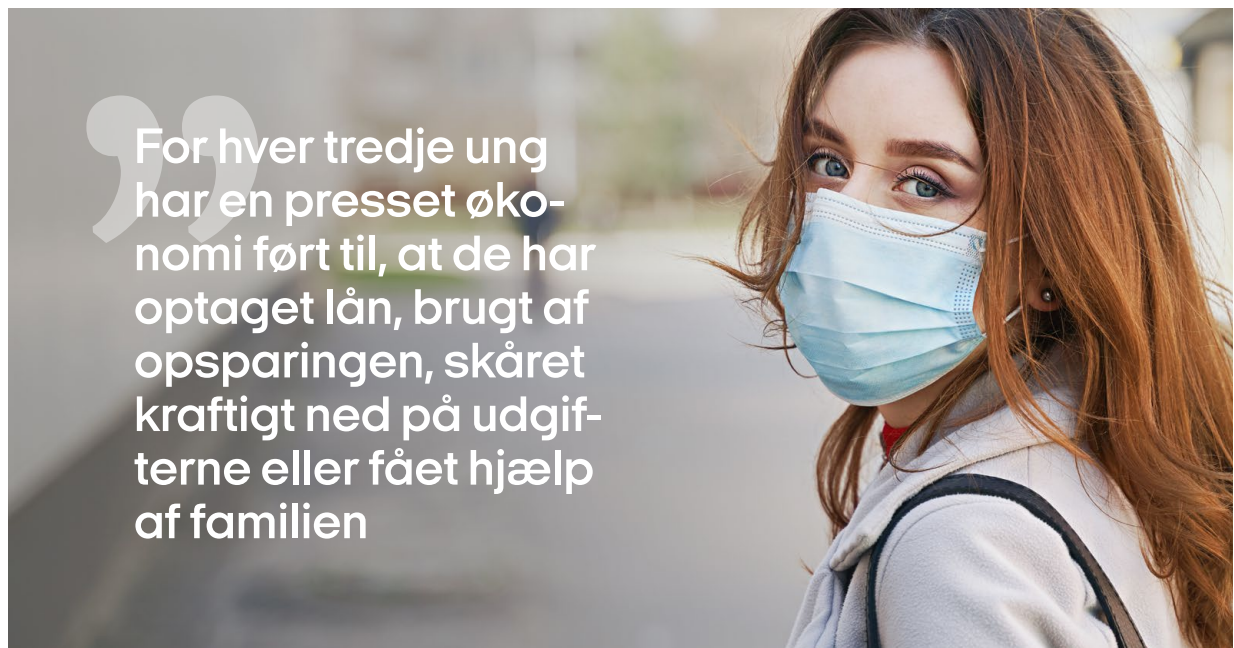
3

Unge økonomi i en coronatid

Coronakrisen har betydet, at flere unge end normalt er blevet ramt af ledighed eller nedgang i antallet af arbejdstimer. Værst er det gået ud over de deltidsansatte, især i hotel- og restaurationsbranchen. Samtidig har nedlukningerne af Danmark betydet, at de unges forbrug i gennemsnit er faldet i coronakrisen. For hver tredje har en presset økonomi ført til, at de har optaget lån, brugt af opsparingen, skåret kraftigt ned på udgifterne eller fået hjælp af familien.

” For hver tredje ung har en presset økonomi ført til, at de har optaget lån, brugt af opsparingen, skåret kraftigt ned på udgifterne eller fået hjælp af familien

Siden marts 2020 har Danmark være ramt af den internationale coronakrise. Nogle af dem, der især har mærket krisen økonomisk, er de unge. Nedlukninger og restriktioner har ført til fyringer i brancher som hotel- og restaurationsbranchen, der i høj grad beskæftiger unge mennesker. Samtidig har mange unge været forhindret i at gå i byen, på café, rejse og shoppe.

I dette særtema er Finans Danmark og Forbrugerrådet Tænk gået sammen og ser nærmere på, hvordan coronakrisen har påvirket de unges privatøkonomi og trivsel, jf. vores datagrundlag og definitioner i boks 5. Vi ser bl.a. på, hvor mange unge der har været

ramt i forhold til deres job og indkomst. Vi ser også på, hvordan de unges forbrug har været påvirket, og hvordan de samlet set har klaret sig økonomisk gennem krisen frem til vinteren 2020. Endelig ser vi på, hvor robuste de unges økonomi er i forhold til at klare sig over vinteren og foråret 2021 – til krisen forhåbentlig snart er overstået.

**Forbrugerrådet
Tænk**

Boks 5 · Data og forklaringer

Analysen er dels baseret på en større spørgeskemaanalyse blandt lidt over 1.000 unge mellem 18 og 30 år foretaget i slutningen af november 2020. I spørgeskemaet har vi spurgt om, hvordan coronakrisen har påvirket de unges jobsituation og øvrige indkomstforhold. Vi har spurgt om, hvordan deres forbrug har været påvirket på forskellige parametre. Endelig har vi spurgt om, hvordan coronakrisen samlet set har påvirket deres privatøkonomi – har de måttet optage gæld eller bruge af deres opsparing, eller har de haft mulighed for at spare op?

Analysen anvender desuden forbrugsdata fra Danske Banks spending-monitor, samt Danmarks Statistiks registerdata (inkl. DREAM-regi-steret) angående personer ramt af ledighed og øvrig arbejdsnedgang over coronakrisen.

Til sidst i kapitlet foretages en dybere analyse af, hvor stor en andel af unge familier ramt af ledighed under coronakrisen, der kan få problemer med at betale deres regninger eller må stifte gæld, hvis deres ledighedsforløb trækker ud i flere måneder. Analysen anvender detaljerede registerdata for alle unge ramt af ledighed under coronakrisen, deres indkomst, familiesammensætning, udgifter, formuer og potentielle indkomstab ved ledighed samt beskæftigelse, jf. nærmere beregningsdetaljer i Finans Danmarks analyse "Danske familier står godt rustet mod ledighed under coronakrisen" fra marts 2020. Her anvender vi tal for de unges privatøkonomiske forhold mv. fra primo 2019, men vi medtager kun unge ramt af ledighed fra marts til september 2020, hvis beskæftigelsesstatus ikke har ændret sig fra primo 2019 til primo 2020.

Mange unge er ramt af arbejdsnedgang og færre muligheder for at finde job som følge af corona-krisen

Særligt mange unge har været ramt af arbejds- og indkomstnedgang i coronakrisen

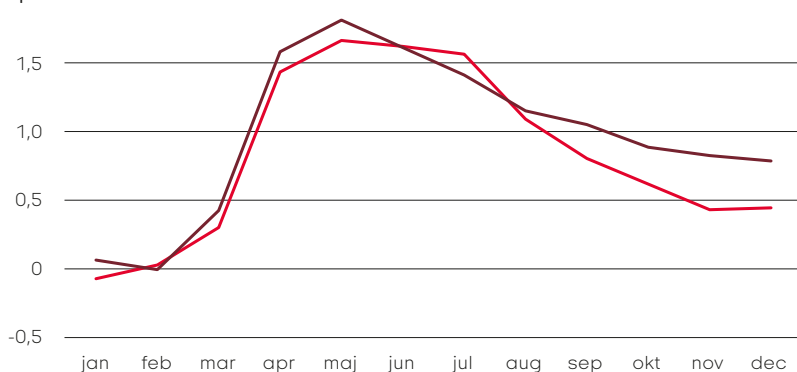
I begyndelsen af coronakrisen – fra marts til maj – steg ledigheden i Danmark med over 50.000 personer, og antallet af danskere, der var sendt hjem fra job med lønkomensation, nåede hele 240.000 personer. I den forbindelse blev en del unge direkte påvirket af krisen i form af faldende indkomst, dels på grund af afskedigelser og ledighed og dels på grund af, at mange unge måtte gå ned i arbejdstid. Fra marts og frem til november 2020 har ledigheden i Danmark været

betydeligt højere, end den var i 2019, jf. figur 3.1. Og når vi ser på fuldtidsansatte, har krisen haft nogenlunde samme betydning for de unge, som den har haft for ældre grupper på arbejdsmarkedet.

Endnu flere har dog været nødt til at gå ned i tid. Det gælder særligt blandt de unge og særligt blandt unge på deltid, jf. figur 3.2. Når man tager i betragtning, at langt flere unge end ældre arbejder på deltid,

Figur 3.1 · Ledigheden var særlig høj fra april til juli

Ledighedsforskel relativt til 2019
procent

— Unge
— 30-59 årige

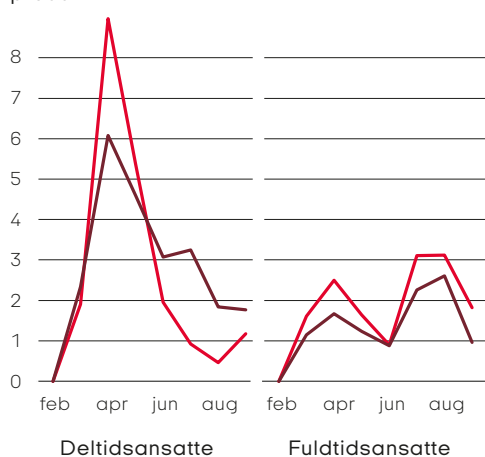
Figuren viser forskellen i ledigheden blandt unge og 30-59-årige i 2020, set i forhold til ledigheden i de samme måneder i 2019.

Kilde: Finans Danmarks beregninger på baggrund af data fra Statistikbanken.

Figur 3.2 · Mange unge er ramt af arbejdsnedgang og færre muligheder for at finde job som følge af coronakrisen

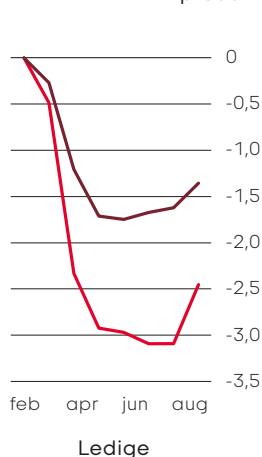
ARBEJDSNEDGANG

Andel ramt af betydelig arbejdsnedgang relativt til 2019
procent

ARBEJDSOPGANG

Andel, der har fundet arbejde relativt til 2019
procent

— Unge
— 30-59 årige

De to figurer til venstre viser andelen af unge og 30-59-årige på hhv. deltid og fuldtid, der har været ramt af arbejdsnedgang mellem februar og september 2020. Arbejdsnedgang er her defineret som situationer, hvor de har haft stor nedgang i beskæftigelsesgraden (mindst 25 procent point) sammenlignet med deres arbejdstid i januar – inkl. opsigelser og afskedigelser. Figuren til højre viser andelen af ledige, der har fundet job. Alle tal er sat i forhold til tilsvarende tal for 2019.

Kilde: Finans Danmarks beregninger på baggrund af Dream-registerdata fra Danmarks Statistik

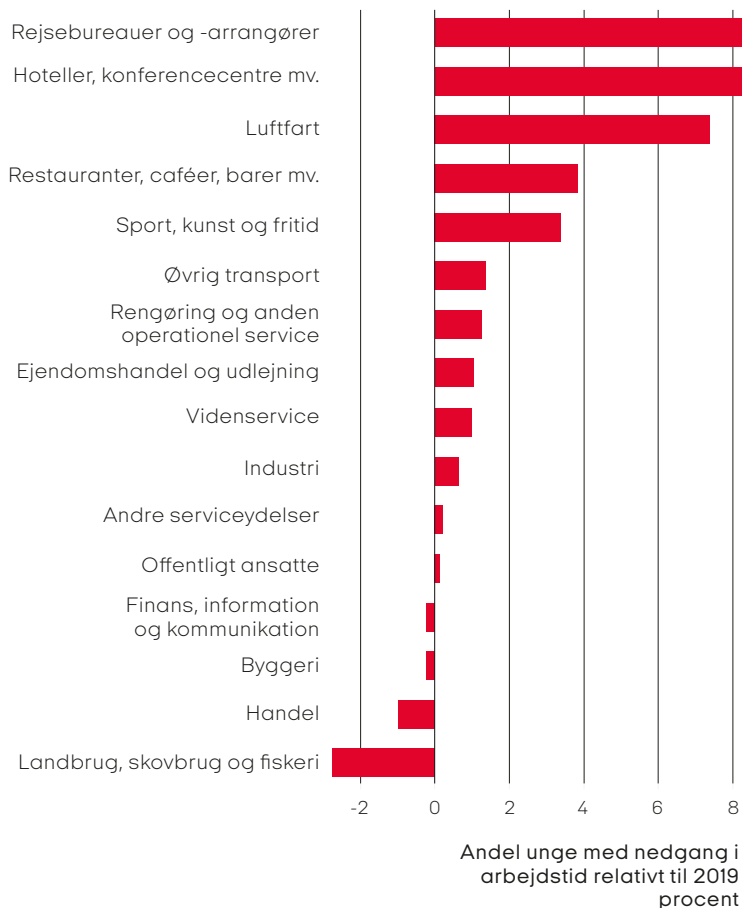
har de unge været ekstra hårdt ramt af krisen. For unge på fuldtid ses også en overnormal nedgang i arbejdstiden, jf. figur 3.2 i midten. Her er tendensen dog knap så markant.

Den relativt store arbejdsnedgang blandt deltidsansatte og blandt de unge kan dels skyldes, at de typisk ikke er så stærkt knyttet til arbejdsmarkedet og dels, at flere af de hårdt ramte brancher som hotel og restauration, kultur mv. typisk beskæftiger mange unge deltidsansatte.

Samtidig ser vi også klare tendenser til, at mange unge ledige har haft svært ved at finde et nyt job under coronakrisen. Ikke mindst fordi køen til at finde et arbejde er blevet længere, jf. figur 3.2 til højre.

I kraft af nedlukningerne og de begrænsede muligheder for social kontakt har coronakrisen været særligt hård ved rejsebureauer og -arrangører, hoteller og restauranter, transport og kultur, og det er derfor også især i disse brancher, at mange unge har oplevet arbejdsnedgang, jf. figur 3.3. Modsat har relativt få unge i landbruget, handel og byggeriet oplevet arbejdsnedgang. For nogen endda tværtimod.

— **Figur 3.3 · Særligt oplevelsesbrancherne har været ramt**

Figuren viser den procentvise forskel i antallet af unge, som har oplevet stor nedgang i beskæftigelsesgraden [mindst 25 procent point] i marts-april måned 2020 sammenlignet med marts-april måned 2019. Kilde: Finans Danmarks beregninger på baggrund af Dream-registerdata fra Danmarks Statistik.

Når vi spørger om de unges indkomst, svarer lidt over en tredjedel, at deres månedlige indkomst er faldet gennem coronakrisen

Billedet bekræftes og udbygges af vores egen spørgeskemaundersøgelse, hvor vi har spurgt flere end 1.000 unge i alderen 18 til 30 år. Her svarer omkring hver fjerde, der havde et arbejde eller var jobsøgende ved krisens start, at krisen har haft en negativ påvirkning på deres jobsituation, enten fordi de har haft færre timer på deres arbejde end normalt, fordi de er blevet fyret, eller fordi de har haft svært ved at finde en elevplads/lønnet praktik, jf. figur 3.4. Betydeligt færre svarer, at coronakrisen har haft en positiv betydning, mens de fleste svarer, at coronakrisen ikke har haft nogen særlig betydning for deres jobsituation.

Det kan ofte blive et stort problem og være forbundet med stor fortvivlelse for de unge, når de bliver fyret efter få år på arbejdsmarkedet. Og konsekvenserne kan især blive langvarige, når de unge ikke kan få en

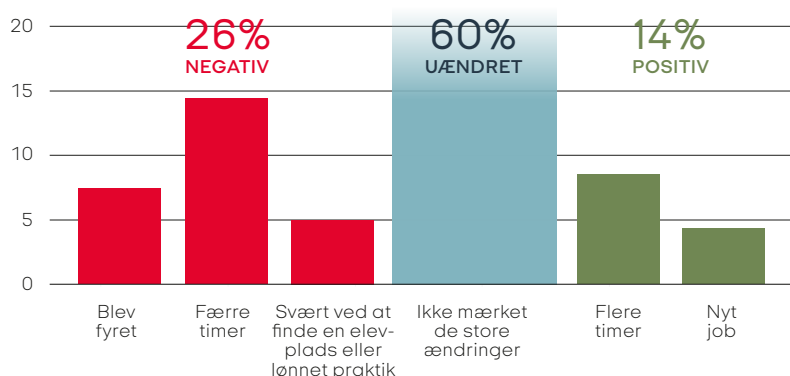
elevplads/lønnet praktik, da det er en afgørende del af færdiggørelsen af deres uddannelse.

Når det gælder unge selvstændige, er tendenserne mere usikre – ikke mindst da de selvstændige udgør en ganske lille del af spørgeskemaet. Meget tyder dog på, at relativt flere selvstændige har været positivt påvirkede af krisen. Det kan ikke mindst skyldes statens hjælpepakker til de selvstændige, som vi også har set udmønte sig i, at færre virksomheder end normalt er gået konkurs i løbet af coronakrisen – indtil videre.

Når vi spørger om de unges indkomst, svarer lidt over en tredjedel, at deres månedlige indkomst er faldet gennem coronakrisen. Her svarer 15 procent, at de har oplevet en nedgang på over 5.000 kroner, mens 7

Figur 3.4 · Hver fjerde ung oplever, at corona har haft negativ påvirkning på deres jobsituation

Har oplevet ændringer i jobsituation procent

Figuren fokuserer på unge, der enten havde et deltidsarbejde, fuldtidsarbejde eller var jobsøgende ved krisens start og viser andelen, der har svaret, at coronakrisen har medført forskellige positive eller negative udfald i forhold til deres jobsituation.

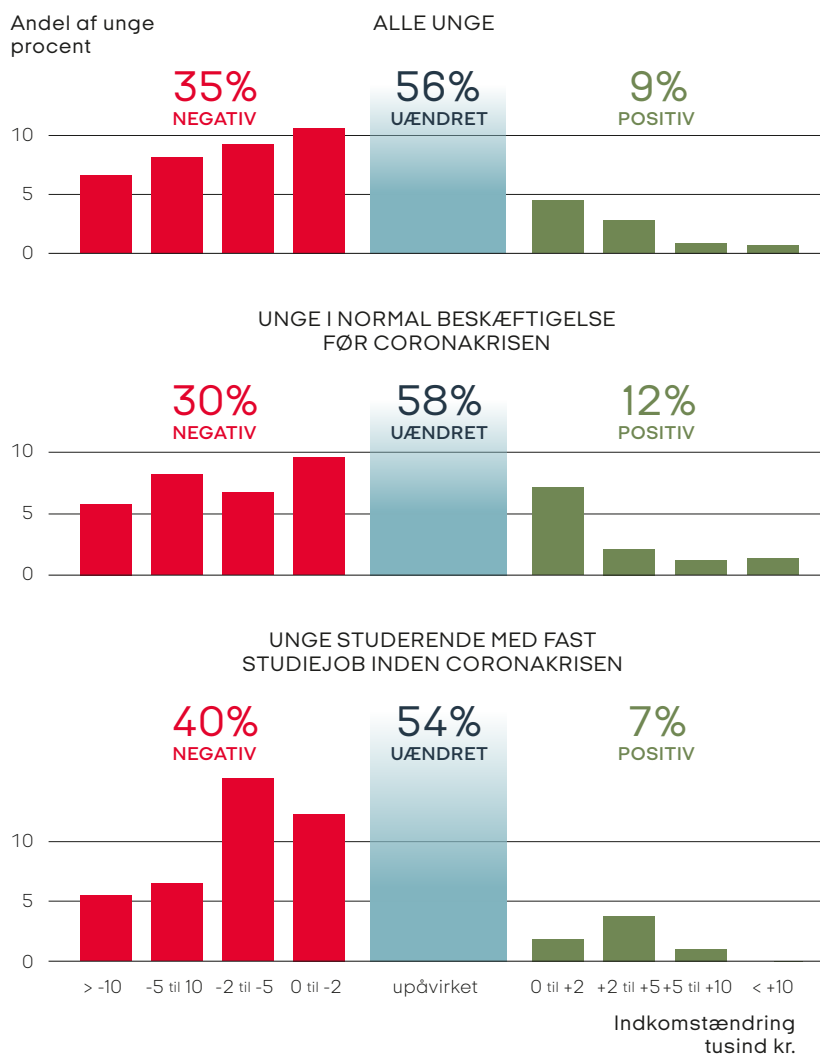
Kilde: Finans Danmarks beregninger pba. spørgeskemaundersøgelser af ca. 1.000 unges oplevelse af coronakrisen.

procent svarer, de har oplevet en nedgang på over 10.000 kroner, jf. figur 3.5 øverst. Betydeligt færre svarer, at deres indkomst er steget under coronakrisen – det gælder kun for knap hver tiende. Lidt over halvdelen af de unge svarer dog, at de ikke har oplevet de store forandringer.

Som vi så det tidligere, viser spørgeskemaundersøgelsen også, at betydeligt flere har været negativt påvirkede, når vi ser på unge med deltidsjob såsom et fast studiejob, mens færre fuldtidsansatte har været ramt, jf. figur 3.5 de to nederste figurer. Og når vi opdeler på aldersgrupper, er det særligt i de tidlige ungdomsår, at mange har været negativt ramt – svar

fra unge i 18-23-årsalderen fordeler sig ca. på samme måde, som vi ser det for unge på deltid, angiveligt fordi mange i denne aldersgruppe arbejder på deltid. Det indikerer igen, at jo fastere en tilknytning de unge har til arbejdsmarkedet, jo mindre har påvirkningen været. Med til historien hører også, at mange unge har studiejob eller deltidsjob i udsatte brancher. Det gælder ikke mindst hotel- og restaurationsbranchen, hvor knap to ud af tre ansatte er unge under 30 år.

— **Figur 3.5 · Over en tredjedel af de unge, har oplevet fald i indkomsten gennem coronakrisen**

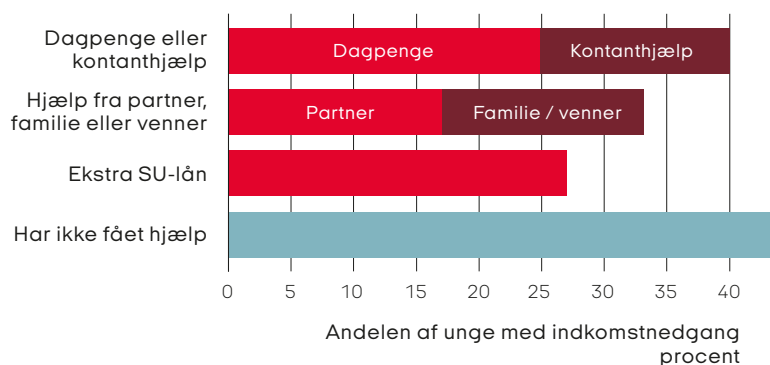

Figuren viser fordelingen af unges indkomstudvikling under coronakrisen. Her har vi spurgt de unge, hvordan deres samlede månedlige indkomst (efter skat) har været påvirket af coronakrisen. Kilde: Finans Danmarks beregninger på baggrund af spørgeskemaundersøgelser af ca. 1.000 unges oplevelse af coronakrisen

Mange unge ramt af ledighed eller fald i deres arbejdstid har fået ekstra økonomisk støtte for at kunne klare sig igennem krisen – men det gælder dog langt fra alle, jf. figur 3.6. To ud af tre unge ramt af arbejdsnedgang svarer, at de har modtaget dagpenge eller kontanthjælp, mens godt hver fjerde har modtaget ekstra SU-lån, og

en tredjedel har modtaget hjælp fra deres partner, familie eller venner. En del unge bor også stadig hjemme hos deres forældre og får dermed indirekte støtte til mad, bolig mv. Unge i fast parforhold har også deres partner at støtte sig til rent økonomisk.

— **Figur 3.6 · Mange unge ramt af arbejds- og indkomstnedgang har fået ekstra økonomisk hjælp**

Ud af alle unge, der har været negativt påvirket af coronakrisen i forhold til deres job, viser figuren andelen, der har modtaget forskellige former for økonomisk støtte. Enkelte søjler indeholder to relaterede kategorier, markeret med to forskellige farver. Kilde: Finans Danmarks beregninger på baggrund af spørgeskemaundersøgelser af ca. 1.000 unges oplevelse af coronakrisen

De ændrede muligheder for social kontakt har uden tvivl påvirket de unges forbrugsmønstre

Corona har medført store ændringer i de unges sociale kontakt og forbrugsmønstre

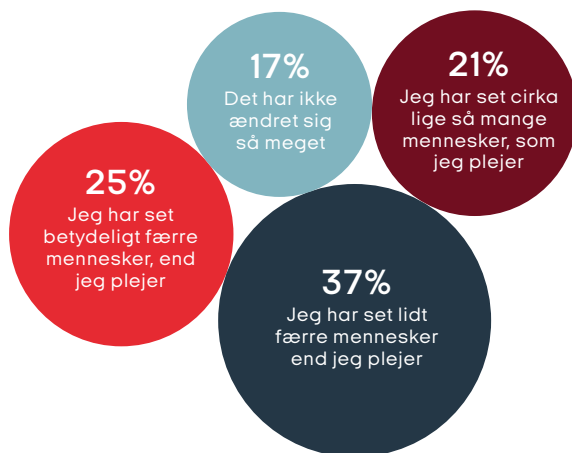
Forbruget i Danmark har været kraftigt påvirket af coronakrisen, særligt fordi krisen har begrænset vores muligheder for social kontakt med hinanden. Det gælder ikke mindst cafe- og restaurantbesøg samt kulturelle oplevelser og rejser.

På spørgsmål om, hvordan coronakrisen har påvirket deres sociale liv, svarer de fleste unge, at de har set lidt færre mennesker, end de plejer – det svarer godt to ud af tre, jf. figur 3.7. En lidt mindre andel svarer, at de har set betydeligt færre mennesker, end de plejer, mens

de resterende svarer, at de enten bare har set folk på andre måder/andre steder, eller at coronakrisen ikke har ændret meget på deres sociale relationer.

De ændrede muligheder for social kontakt har uden tvivl påvirket de unges forbrugsmønstre. Unge forbrug på rejser er faldet med knap 40 procent i 2020 set i forhold til forbruget i 2019, jf. figur 3.8. Deres forbrug på hoteller og restauranter er faldet med knap 20 procent, mens deres forbrug på fornøjelser og underholdning er faldet med knap 30 procent. Omvendt

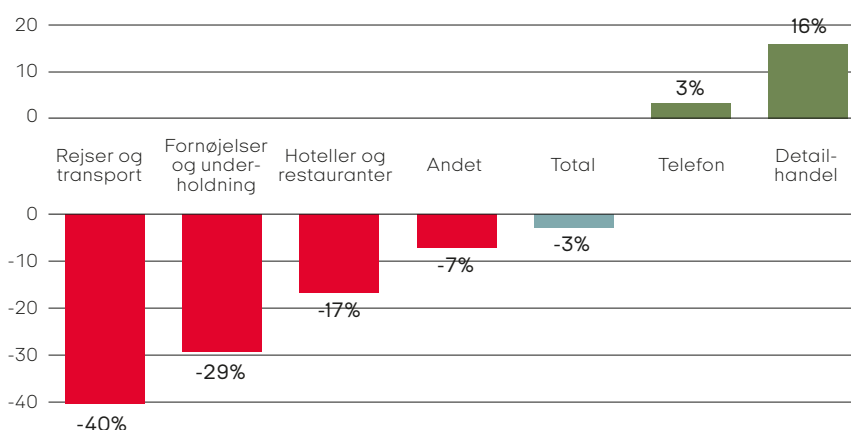
Figur 3.7 · Coronakrisen har i stor stil påvirket de unges sociale kontakt

Figuren viser opdelingen af unges svar på spørgsmål om, hvordan coronakrisen har påvirket de deres sociale kontakter. Kilde: Finans Danmarks beregninger pba. spørgeskemaundersøgelser af ca. 1.000 unges oplevelse af coronakrisen

Figur 3.8 · De unges forbrug faldt i 2020 – særligt når det gælder rejser, restauranter og fornøjelser

Ændring af forbrug fra 2019 til 2020 procent

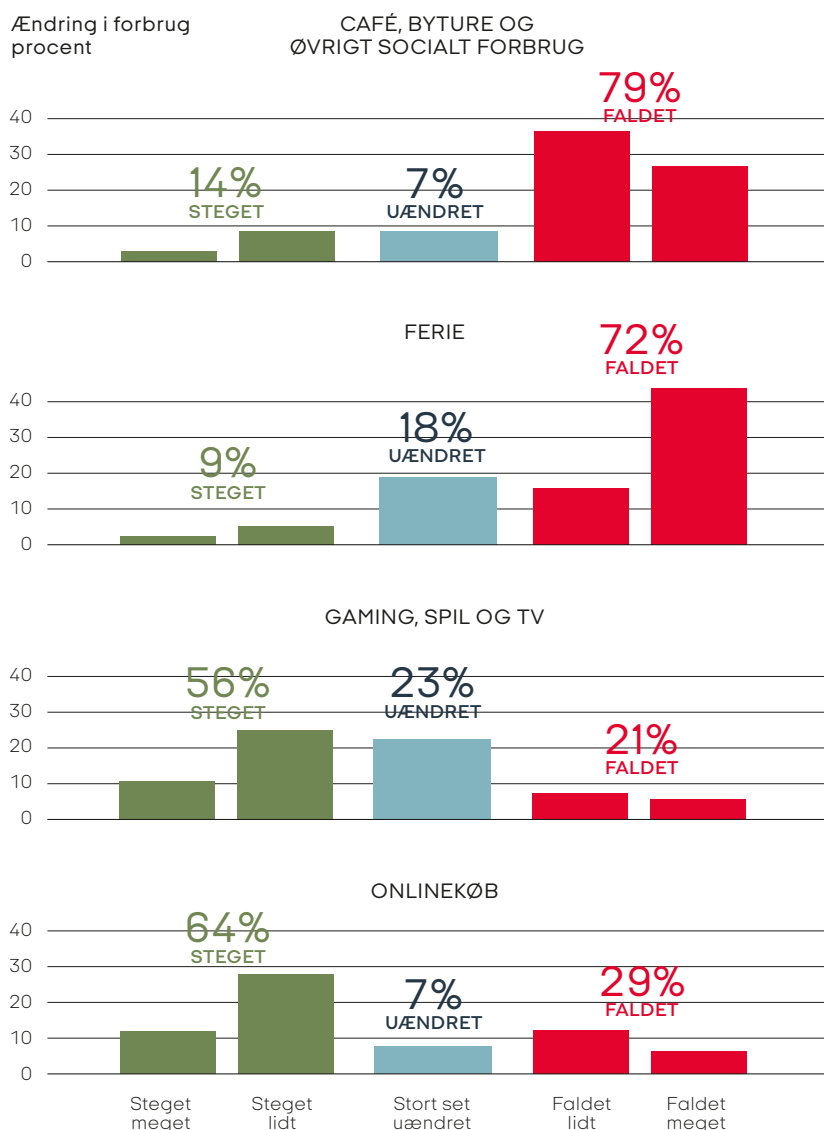
Figuren viser unges forbrug opdelt på forbrugskategorier i 2020 set i forholdt til forbruget i 2019. Kilde: Danske Banks spending-monitor baseret på forbrug blandt kunder i Danske Bank

er forbruget i detailhandelen steget hele 16 procent. Totalt set er de unges forbrug faldet med ca. 3 procent i forhold til 2019, og hertil skal det bemærkes, at forbruget normalt plejer at stige år for år.

Dette billede bliver bekræftet af de unges egne vurderinger af deres eget forbrug. For alle former for socialt forbrug såsom cafeure, byture og rejser svarer langt de fleste unge, at deres forbrug er faldet lidt eller meget under coronakrisen, jf. figur 3.9 øverst. Omvendt svarer mange unge, at deres forbrug online og forbrug relateret til gaming, spil og TV er steget gennem coronakrisen, jf. figur 3.9 nederst.

Figur 3.9 · De unges sociale forbrug er faldet, mens onlineforbruget er steget

Figuren viser andelen af unge, der svarer, at coronakrisen har medført, at deres forskellige former for forbrug er enten steget meget, steget lidt, været stort set uændret, faldet lidt eller faldet meget.
 Kilde: Finans Danmarks beregninger på baggrund af spørgeskemaundersøgelser af ca. 1.000 unges oplevelse af coronakrisen

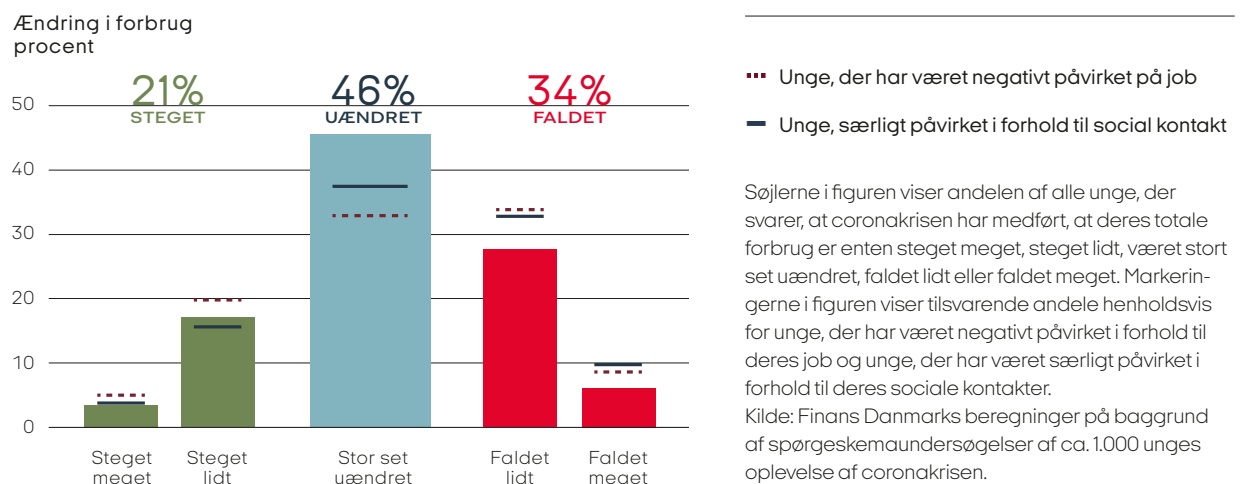
Samlet set viser spørgeskemaundersøgelsen også, at de unges totale forbrug generelt er faldet. Omkring hver tredje ung svarer, at deres totale forbrug er faldet lidt eller meget, mens kun hver fjerde ung svarer, at deres totale forbrug er steget, jf. søjlerne i figur 3.10.

Ændringen i de unges forbrug afhænger dog af, hvor meget deres liv i øvrigt har været påvirket af coronakrisen. Både for unge, der har været meget påvirket i deres sociale kontakt med andre, og for unge, der har været negativt påvirket i forhold til deres job og indkomstforhold, ser vi en noget større tendens til, at deres totale forbrug også er faldet, jf. de blå og mørkerøde markeringer i figur 3.10.

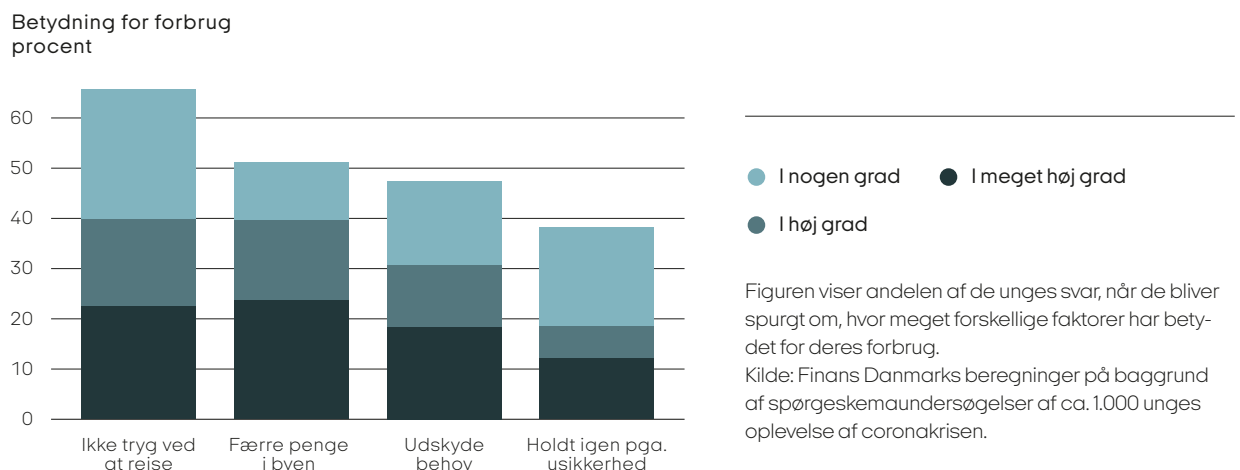
Når vi spørger de unge om de generelle årsager til ændringerne i deres forbrug, svarer de fleste, at de ikke har følt sig trygge ved at rejse, ikke har haft mulighed for at rejse eller har været forhindrede i at bruge penge i byen, jf. figur 3.11. Nogle bemærker, at de har valgt at udskyde deres behov, til mulighederne igen er der for det forbrug, de ønsker. En mindre gruppe har holdt igen og sparet op på grund af usikkerhed om fremtiden.

Når forbruget for nogle unge er steget, skyldes det blandt andet, at de har været særligt psykisk påvirkede af krisen og den mindre kontakt til deres venner og familie, hvilket har fået dem til at købe mere – bl.a. for at skabe adspredelse i hverdagen.

— Figur 3.10 · Unges forbrug er samlet set faldet

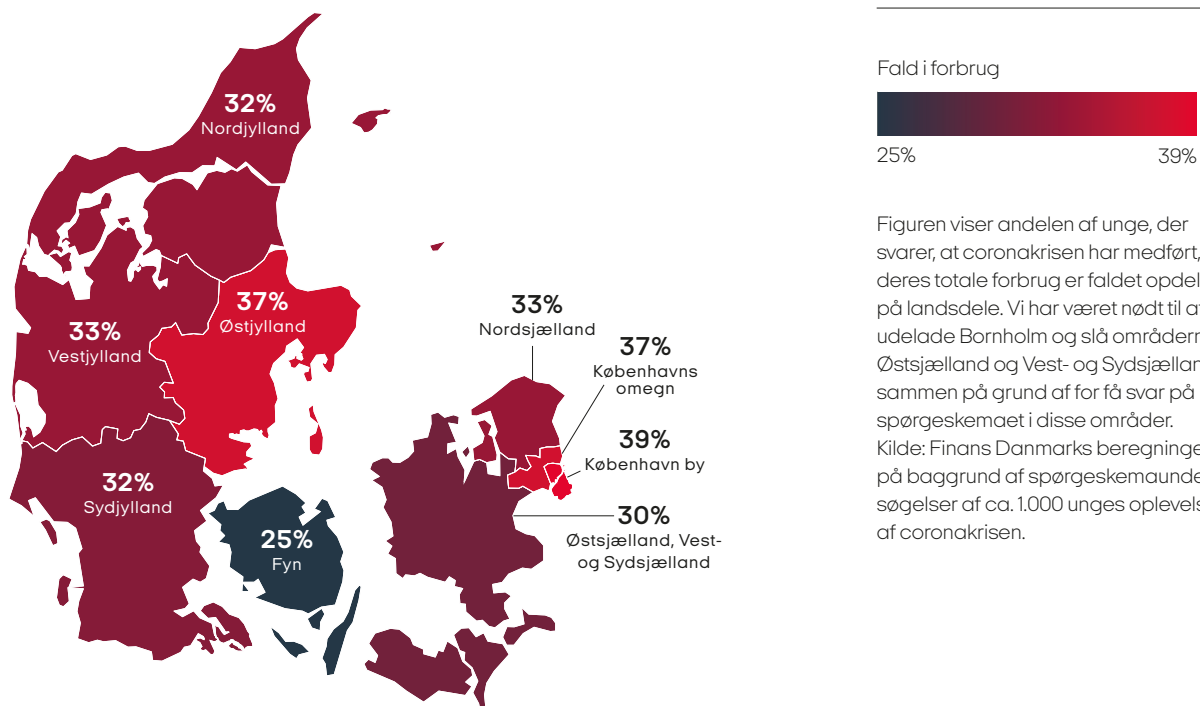
— Figur 3.11 · De unges forbrug har særligt været påvirket af, at de ikke har kunnet gå i byen og ikke har kunnet rejse

Ser vi på udviklingen i forbruget i forskellige områder af Danmark, er der en tendens til, at forbruget er faldet mest i og omkring de store byer – i København, Københavns omegn og omkring Aarhus – hvor det sociale forbrug typisk er højt, jf. figur 3.12. Og opdeler vi på alder og køn, er forbrugsfaldet særligt hyppigt

blandt unge mænd i 18-23-årsalderen – hvilket også er en gruppe af unge, der normalt har et meget højt socialt forbrug. Blandt kvinderne er andelen, der har oplevet forbrugsfald, nogenlunde ens på tværs af alder, jf. figur 3.13.

— **Figur 3.12 · De unges forbrug er særligt faldet meget i storbyområderne København og Aarhus**

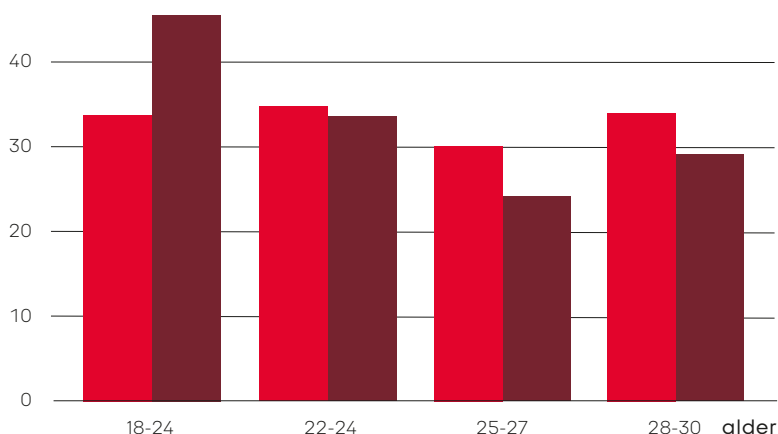
Fald i forbrug

Figuren viser andelen af unge, der svarer, at coronakrisen har medført, at deres totale forbrug er faldet opdelt på landsdele. Vi har været nødt til at udelade Bornholm og slå områderne Østsjælland og Vest- og Sydsjælland sammen på grund af for få svar på spørgeskemaet i disse områder. Kilde: Finans Danmarks beregninger på baggrund af spørgeskemaundersøgelser af ca. 1.000 unges oplevelse af coronakrisen.

— **Figur 3.13 · Særligt mange unge mænd har oplevet forbrugsnedgang**

Andel unge med forbrugsfald procent

● Kvinder
● Mænd

Figuren viser andelen af unge, der svarer, at coronakrisen har medført, at deres totale forbrug er faldet opdelt på køn og aldersgrupper. Kilde: Finans Danmarks beregninger på baggrund af spørgeskemaundersøgelser af ca. 1.000 unges oplevelse af coronakrisen.

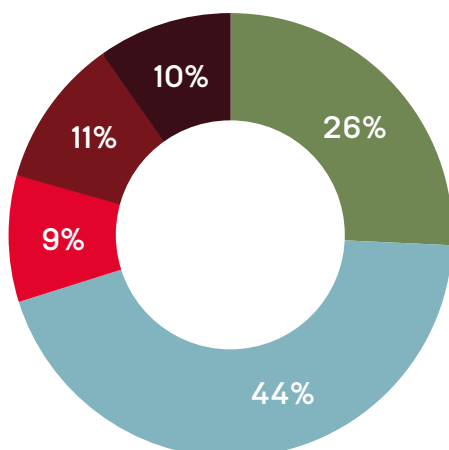
Knap hver tredje ung er økonomisk påvirket af coronakrisen

Et spørgsmål, der står tilbage, er, hvad den samlede effekt på de unges økonomi har været – når forbruget er faldet for de fleste unge, og indkomsten er faldet for nogle.

Hertil svarer en ud af ti, at de har måttet gældsætte sig eller bruge af deres opsparing, ligesom en ud af ti har fået støtte hos forældre eller venner, og endnu

en ud af ti har i øvrigt haft svært ved at få økonomien til at hænge sammen, jf. figur 3.14. For en fjerdedel har coronakrisen medført, at de har kunnet spare op – typisk på grund af fald i deres forbrug på sociale arrangementer, ferie mv. For lidt under halvdelen af de unge har coronakrisen samlet set ikke haft nogen betydelig effekt på deres privatøkonomi, og de har hverken gældsat sig eller sparet op.

Figur 3.14 · Hver tredje har oplevet økonomiske vanskeligheder, har måttet spørge om hjælp eller stiftet gæld

- Det har gjort, at jeg har sparet op/afbetalt på gæld
- Det har ikke påvirket meget
- Det har gjort, at jeg har gældsat mig /brugt af min opsparing
- Jeg har ikke gældsat mig, men jeg har fået økonomisk støtte af mine forældre/venner
- Jeg har ikke gældsat mig og ikke fået støtte, men det har været svært

Figuren viser andelen af de unges svar, når de bliver spurgt om, hvordan coronakrisen samlet set har påvirket deres privatøkonomi.
Kilde: Finans Danmarks beregninger på baggrund af spørgeskemaundersøgelser af ca. 1.000 unges oplevelse af coronakrisen.

Få har altså gældsat sig over coronakrisen, og faktisk har de gældsatte beløb typisk været på under 10.000 kr., jf. figur 3.15. Svarene peger på, at kun omkring tre procent har gældsat sig for over 10.000 kroner, en procent har gældsat sig for mere end 25.000 kroner, og to procent er endt i RKI. Disse tal er dog meget usikre, da vi her er nede i nogle meget små og specifikke grupper i spørgeskemaundersøgelsen.

Andelen, der har været i økonomiske vanskeligheder og eventuelt har gældsat sig, er ikke så overraskende højere blandt unge, der har oplevet indkomsttab. Men selv for denne gruppe var andelenes forholdsvis lave i udgangen af 2020 – som dog langt fra markerer enden på krisen.

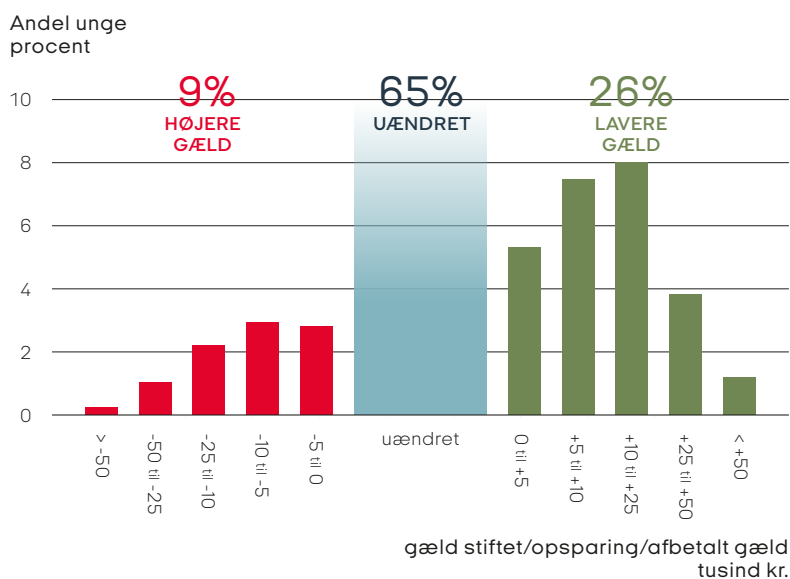
Når unge, på trods af indkomsttab, oplever at klare sig igennem uden at stifte gæld eller have store økonomiske udfordringer, handler det bl.a. om, at mange har modtaget forskellige former for støtte. Lidt over halvdelen har modtaget direkte økonomisk støtte fra partner eller forældre, eller bor stadig hjemme, jf. figur 3.16. Kun omkring hver sjette i denne gruppe svarer, at de har måttet gældsætte sig, mens omkring hver tiende svarer, at de i øvrigt har haft svært ved at få økonomien til at hænge sammen.

Værre står det til blandt gruppen af unge, der har oplevet indkomsttab, men som ikke har fået særlig økonomisk støtte ud over eventuel offentlig understøt-

Få unge har gældsat sig under corona-krisen og størstedelen af de gældsatte beløb er relativt lave

— **Figur 3.15** · Kun ganske få unge har stiftet gæld for mere end 25.000 kr.

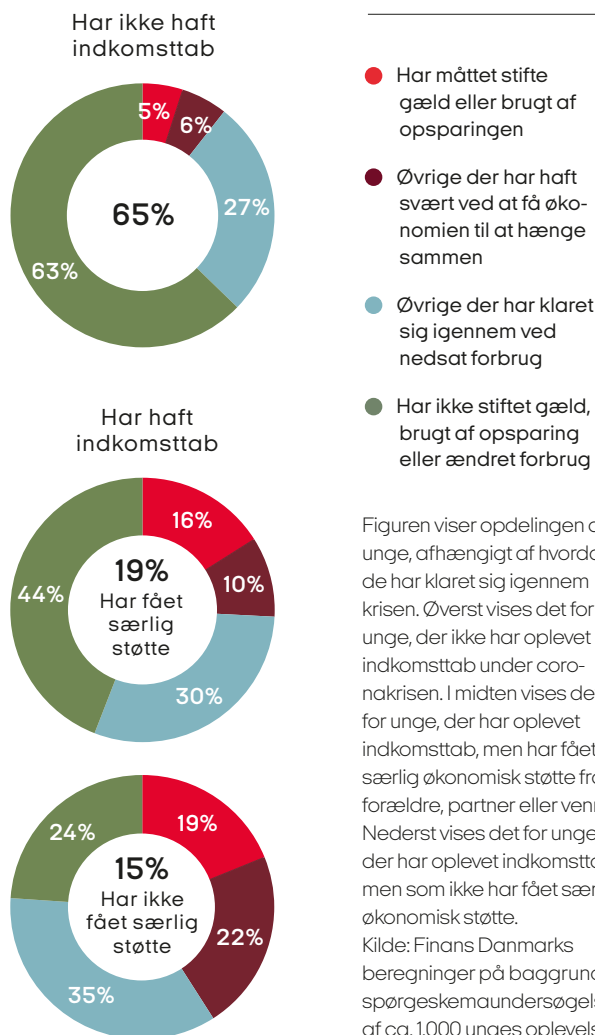

Figuren viser andelen af de unges svar, når de bliver spurgt til, i hvilket omfang de har: 1) stiftet gæld eller brugt af opsparing og 2) sparet op eller afbetalt på gæld.
Kilde: Finans Danmarks beregninger på baggrund af spørgeskemaundersøgelser af ca. 1.000 unges oplevelse af coronakrisen

Unge der har oplevet indkomstnedgang har i højere grad nedsat deres forbrug

— **Figur 3.16 · Selv blandt unge, der har oplevet indkomsttab, er gældsætningen relativt begrænset**

- Har måttet stifte gæld eller brugt af opsparingen
- Øvrige der har haft svært ved at få økonomien til at hænge sammen
- Øvrige der har klaret sig igennem ved nedsat forbrug
- Har ikke stiftet gæld, brugt af opsparing eller ændret forbrug

Figuren viser opdelingen af unge, afhængigt af hvordan de har klaret sig igennem krisen. Øverst vises det for unge, der ikke har oplevet indkomsttab under coronakrisen. I midten vises det for unge, der har oplevet indkomsttab, men har fået særlig økonomisk støtte fra forældre, partner eller venner. Nederst vises det for unge, der har oplevet indkomsttab, men som ikke har fået særlig økonomisk støtte. Kilde: Finans Danmarks beregninger på baggrund af spørgeskemaundersøgelser af ca. 1.000 unges oplevelse af coronakrisen.

telse. Her svarer knap hver femte, at de har måttet gældsætte sig, mens lidt flere i øvrigt svarer, at det har været svært at få økonomien til at hænge sammen.

Vi kan samtidig konstatere – som vi også fandt tidligere – at unge, der har oplevet indkomsttab, i højere grad har nedsat deres forbrug over krisen. Det må antageligvis også være en del af forklaringen på, at langt de fleste har klaret sig igennem krisen uden de store problemer, behov for gældsætning eller brug af deres opsparing.

Mange unge har en del at stå imod med

Den lave andel af unge i økonomiske vanskeligheder hænger også sammen med, at de unges privatøkonomi for størstedelens vedkommende er relativt robust – i hvert fald med lidt hjælp fra forældre, partner og venner. For alle unge ledighedsramte familier foretages en samlet vurdering af deres privatøkonomiske forhold, og hvor mange, der efter afholdelse af deres faste månedlige udgifter, ikke har tilstrækkelig hverken indkomst eller opsparing at leve for og dermed risikerer at komme i betalingsproblemer – hvor familier dækker over både enlige, unge i par og unge med børn. Og ser vi på denne måde de ledighedsramte familiers privatøkonomi efter i sømmene, har mange unge faktisk en del at stå imod med, og kan derfor holde skindet på næsen i en situation med ledighed i en kortere periode, uden at der opstår væsentlig risiko for betalingsproblemer og behov for støtte eller lån til at dække et underskud. Det gælder dog ikke alle.

Vores beregninger viser, at omkring syv procent af de unge familier, der er blevet ramt af ledighed under coronakrisen, havde en meget stram privatøkonomi og risiko for betalingsproblemer allerede inden, de blev ramt af ledighed, jf. figur 3.17. Her skal der dog tages forbehold for, at nogle unge eventuelt får en månedlig støtte fra deres forældre, som vi ikke kan tage højde for i analysen. Desuden kan nogle unge have et lavere, og andre et højere minimumsforbrug eller mere rod i privatøkonomien, end vores skøn tilsiger.

Vores beregning bygger på data for de unge ledighedsramte familiers indkomst – både i udgangspunktet og når ledigheden rammer dem – samt deres faste udgifter og minimumleveomkostninger. Vi tager udgangspunkt i den enkelte families finansielle forhold, boligforhold, størrelse, sammensætning mv. I øvrigt indregnes familiens opsparingsbuffer i pengeinstitutter og øvrig finansielle formue, jf. beregningsmetoder i boks 5.

Hvis de unges ledighed trækker ud, stiger andelen, der kommer i risiko, efterhånden som flere og flere familier har opbrugt deres opsparingsbuffer. Ved en måneds ledighed er andelen af ledighedsramte familier i risiko for betalingsproblemer og med behov for lån eller støtte vokset til 10 procent. Ved tre måneders ledighed er tallet oppe på 15 procent. Når ledighedsforløbet bliver længere, aftager væksten gradvist.

Når der trods alt ikke er flere unge familier i risiko for betalingsproblemer, skyldes det ikke mindst, at en del

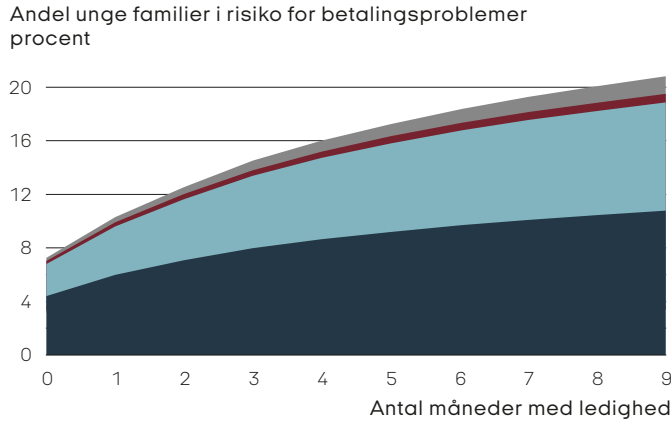
Langt de fleste unge ledighedsramte har været ramt i en kortere periode

unge stadig vil kunne bibeholde en rimelig indkomst i tilfælde af ledighed. For mange unge fuldtidsansatte, der har været ramt af ledighed under coronakrisen, er medlem af en a-kasse, og unge, der bor i parforhold, har typisk partnerens indkomst at støtte sig til i tilfælde af ledighed. Omvendt bortfalder hele erhvervsindkomsten, når enlige bliver ramt af ledighed. Blandt andet derfor er enlige klart overrepræsenteret blandt familier i risiko for betalingsproblemer, jf. de lyseblå og mørkeblå søjler i figur 3.17. Som omtalt i kapitel 1 har mange unge også en opsparingsbuffer, de kan bruge af i tilfælde af ledighed. Vi kan se, at unge ramt af ledighed under coronakrisen typisk har en opsparing på 25-30.000 kroner, hvor unge i parforhold tilsammen har det dobbelte.

Det har foreløbig vist sig – frem til september 2020 i hvert fald – at langt de fleste unge ledighedsramte kun har været ramt i en kortere periode, jf. figur 3.18. Vores beregninger af data fra marts til september 2020 indikerer, at lidt over hver tredje var ledig i en måned, og to tredjedele var ledige i tre måneder eller mindre.

Til trods for, at nogle unge ramt af ledighed havde en mindre robust økonomi, da krisen ramte, har en del således klaret sig igennem alligevel i og med, at de relativt hurtigt har fundet nyt arbejde, jf. figur 3.19. Ifølge vores beregninger frem til september 2020 har omkring 14 procent af de unge ledighedsramte nået at være ledige i længere tid, end deres økonomi umiddelbart "kan holde til". Og i de fleste tilfælde er der tale om unge enlige, der ifølge vores beregninger havde en meget stram privatøkonomi og risiko for betalingsproblemer allerede inden, at de blev ramt af ledighed. I mange tilfælde hang deres økonomi formentlig kun sammen i kræft af betydelig støtte fra deres forældre, allerede inden krisen satte ind.

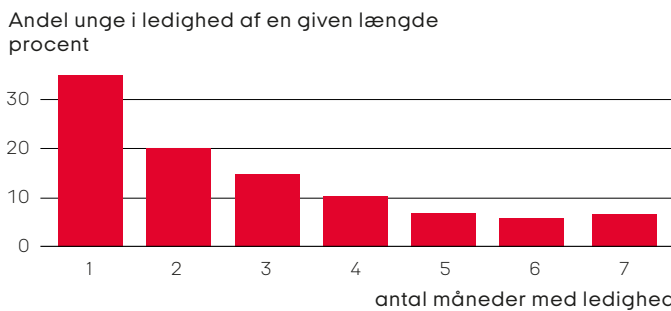
Figur 3.17 · De unge ledighedsramtes økonomi er for størstedelens vedkommende relativt robust

- Par på fuldtid
- Enlige på fuldtid
- Par på deltid
- Enlige på deltid

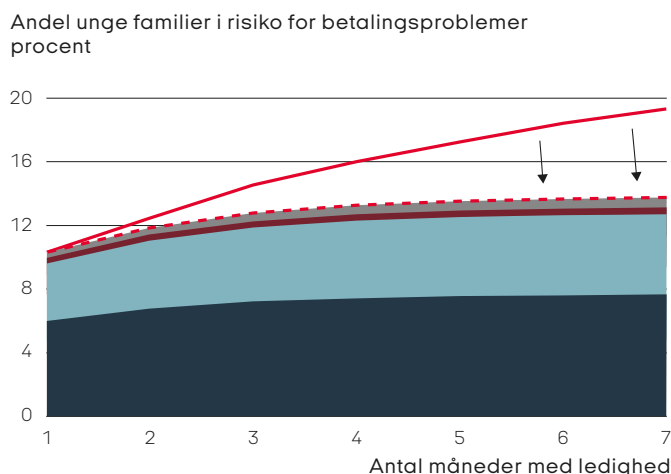
Figuren viser andelen af ledighedsramte unge familier, der efter 0-9 måneders ledighed kommer i risiko for betalingsproblemer og kan få behov for lån til at dække et underskud. Det svarer til en situation, hvor deres leveomkostninger og faste udgifter ikke kan dækkes af deres disponible indkomst efter skat tillagt deres totale tilbageværende frie finansielle formue. Vi bruger ledighedstal for marts til september 2020 og tal for de unges økonomiske forhold fra primo 2019. Vi medtager dog kun unge, der ikke har ændret beskæftigelsesstatus siden primo 2019. Jf. detaljer for beregningerne nederst i boks 5. Tallene ud for 0 måneder med ledighed indikerer andelen af unge, der ifølge vores tal havde en meget stram privatøkonomi og risiko for betalingsproblemer allerede inden, de blev ramt af ledighed
Kilde: Finans Danmarks beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik.

Figur 3.18 · For de fleste unge ledighedsramte var ledigheden kun kortvarig

Søjlerne i figuren viser fordelingen af længden på ledighedsforløb for unge ramt af ledighed fra marts til september 2020, da vores analyse stopper i september.
Kilde: Finans Danmarks beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik

Figur 3.19 · Mange unge ledighedsramte redes af, at de finder job inden for en kortere periode

- Andel ledighedsramte, hvis økonomi ikke kan "holde til" ledighed af given længde
- Andel ledighedsramte, der oplever længere ledighed end deres økonomi kan "holde til"

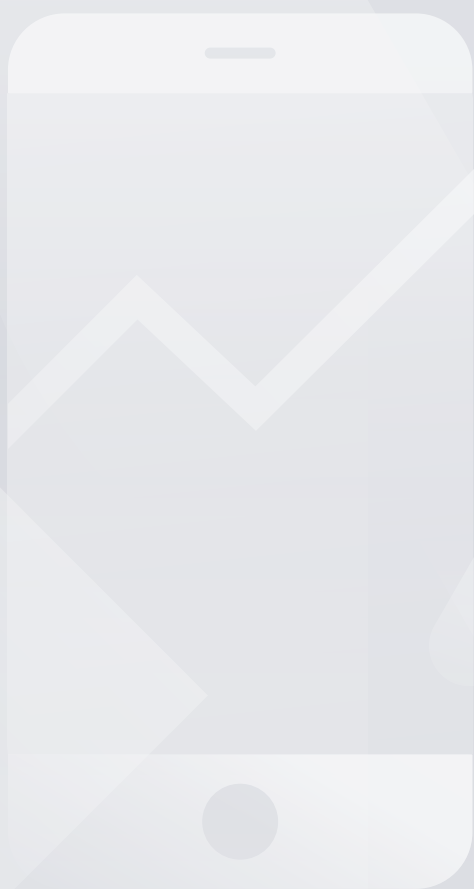
Heraf:

- Par på fuldtid
- Enlige på fuldtid
- Par på deltid
- Enlige på deltid

Den øverste kurve svarer til totalen i figur 3.17 og viser andelen af de unge ledighedsramtes økonomi, der ikke kan "holde til" ledighed det givne antal måneder. I den nederste kurve tages der højde for, hvor lange ledighedsforløb de unge faktisk har haft frem til september 2020. Den viser altså, hvor stor en andel af de unge ledighedsramte, der har været ledig flere måneder, end deres økonomi "kan holde til". Uden støtte fra forældre eller andre risikerer de unge forventeligt at komme i økonomiske vanskeligheder eller må låne penge til at dække et underskud. Jf. detaljer for beregningerne nederst i boks 5 i starten af kapitlet.
Kilde: Finans Danmarks beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik

4

Digitalisering, betalingsvaner og digital svindel

De unge er digitale, og over de seneste ti år har udviklingen taget fart. Ni ud af ti shopper på nettet – for ti år siden var det kun hver anden – og de seneste to år er der sket en fordobling i unges brug af mobiltelefonen, når de betaler i butikker og cafeer. Lige efter sociale medier-apps kommer MobilePay som favorit-appen blandt de unge. Men med digitalisering følger også svindel. Ifølge en spørgeundersøgelse har hver tredje ung været udsat for digital svindel, og halvdelen af alle unge er bekymret for, at det vil ske for dem.

Boks 6 · Datagrundlag

Analysen er baseret på en større spørgeskema-analyse blandt 1.008 unge mellem 18 og 30 år foretaget i slutningen af november 2020. I spørgeskemaet har vi spurgt om de unges oplevelser og tanker vedrørende digital svindel, herunder om de har været udsat for svindel, og hvordan det i givet fald fandt sted. Derudover har vi også spurgt om, hvilke forholdsregler de har taget for at undgå at blive udsat for svindel. Endelig har vi spurgt om, hvordan coronakrisen har påvirket deres betalingsvaner.

Derudover anvendes data fra Danmarks Statistiks seneste spørgeundersøgelse "It-anvendelse i befolkningen", der bl.a. kortlægger danskernes adgang til og brug af it og internet, herunder e-handel, it-sikkerhed og sociale medier. Undersøgelsen er baseret på resultaterne fra 4.637 gennemførte interviews i april-juni 2020 blandt et

repræsentativt udsnit af befolkningen i alderen 16-74 år.⁴

Endelig benyttes et særudtræk af data fra en undersøgelse af danske husholdningers betalingsvaner, som Danmarks Nationalbank foretog i andet halvår 2019, og som er baseret på besvarelser fra 1.136 repræsentativt udvalgte danskere i alderen 15-79 år. De udvalgte danskere har udfyldt en betalingsdagbog med deres betalinger over en hel dag. For hver betaling har respondenterne oplyst en række informationer, herunder typen af betaling, f.eks. kontanter, betalingskort eller mobiltelefonen.

I tillæg til betalingsdagbogen har respondenterne besvaret en række spørgsmål om betalingspræferencer og kontanter, f.eks. om deres foretrukne betalingsløsninger.

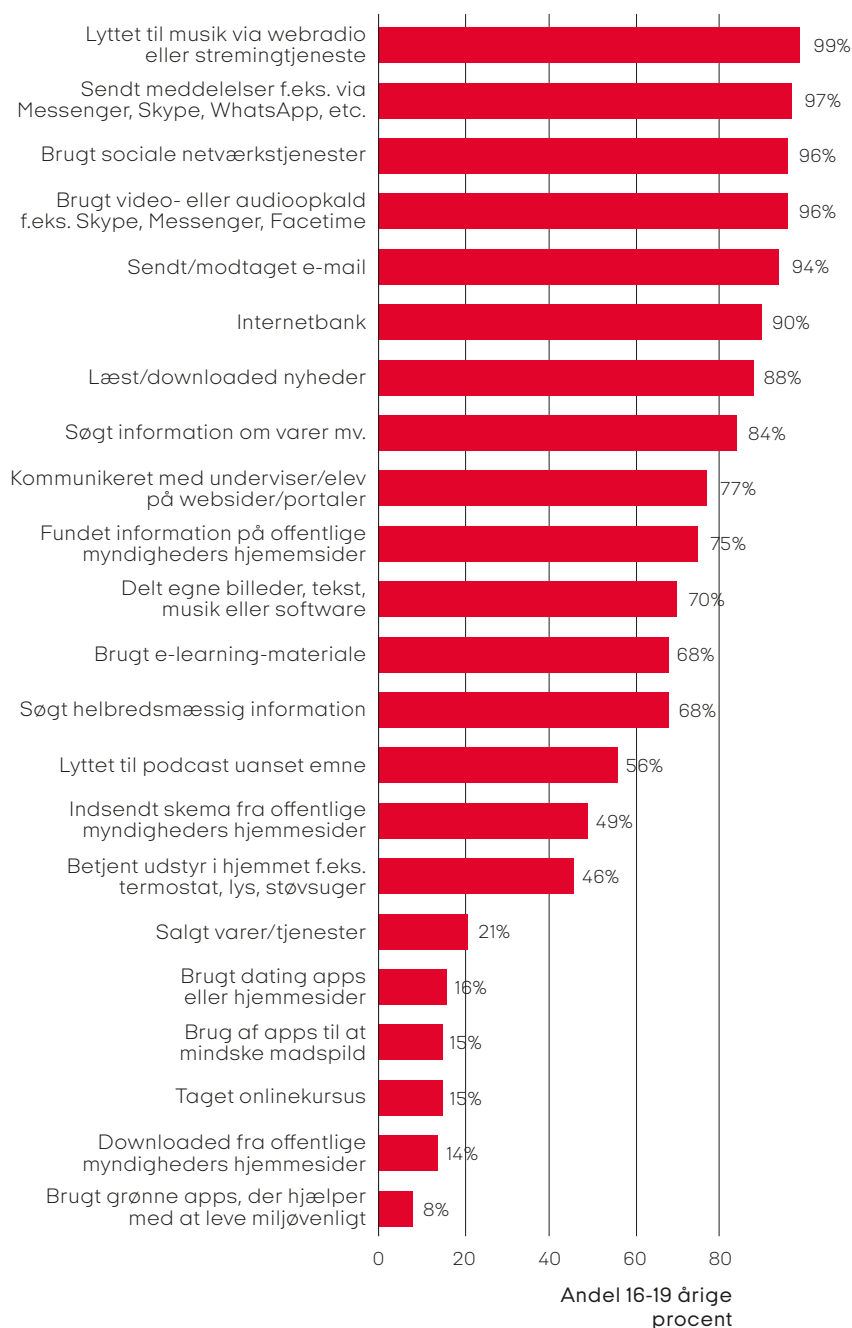
De unge er digitale

Den digitale transformation går hurtigt i disse år, og den er accelereret under coronakrisen. Vi har alle måttet ty til digitale løsninger i hverdagen – timerne i skolen holdes online, vi holder kontakten ved lige med vennerne på sociale medier, og vi handler på nettet. Danmark er et af de mest digitaliserede lande i verden, og vi har derfor et rigtigt godt udgangspunkt for at drage fordel af den stigende digitalisering i samfundet.

Digitaliseringen af samfundet gælder ikke mindst for de unge, hvor mange er digitalt indfødte. 97 ud af 100 familier har internetadgang i hjemmet, og 96 procent af alle unge mellem 16-24 år har en smartphone.⁵

De unge bruger internettet til mange forskellige ting. Lige fra kommunikation med venner, indhentning af informationer, underholdning og til at ordne praktiske opgaver, som at tjekke sin privatøkonomi, jf. figur 4.1.

Figur 4.1 · Unges aktiviteter på internettet, 16-19-årige

Aktiviteter på nettet inden for de seneste tre måneder blandt de 16-19-årige.
Kilde: It-anvendelse i befolkningen 2020, Danmarks Statistik

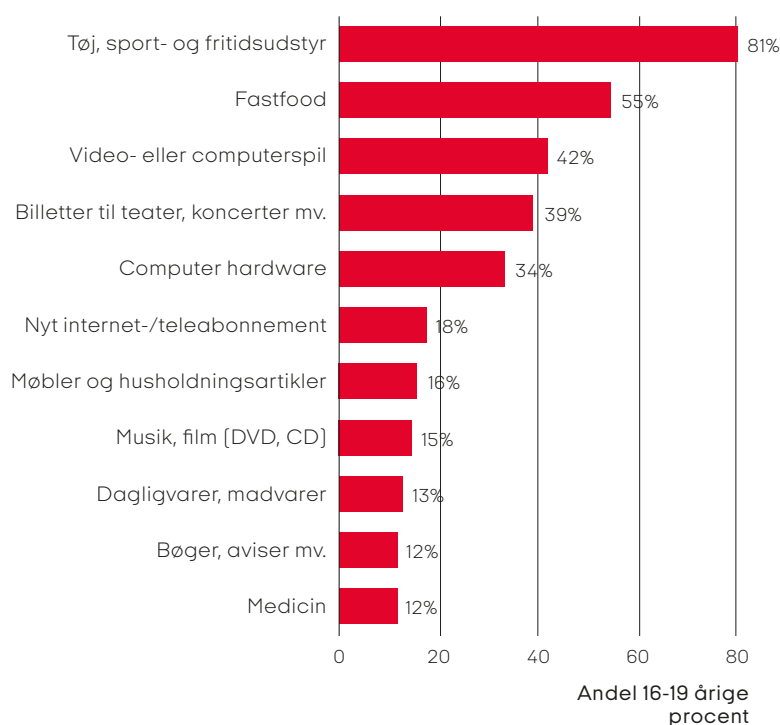
De unge køber i stigende grad deres varer på internettet

Hele ni ud af ti af de unge benytter internetbank og/eller mobilbank. Det er den højeste andel i Europa.

De unge køber også i stigende grad deres varer på internettet. Sidste år var det knap ni ud af ti af de

unge mellem 16 og 19 år, som shoppede på nettet. For ti år siden var det kun hver anden af de 16-19-årige, der handlede online. De mest populære køb på nettet for de 16-19-årige er tøj, sport, fritidsudstyr og mad, jf. figur 4.2.

— **Figur 4.2 · Unges køb på internettet, 16-19-årige**

Internetkøb inden for det sidste år blandt 16-19-årige fordelt på produkt. Kilde: It-anvendelse i befolkningen 2020, Danmarks Statistik

De unge har for længst droppet kontanterne

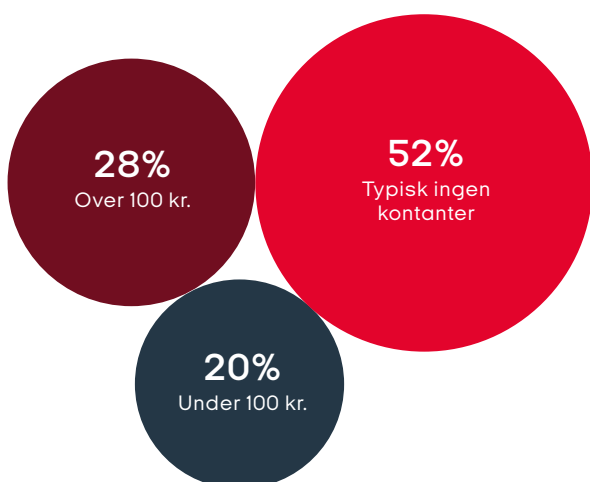
De unge har også taget digitaliseringen til sig, når det kommer til måden, de betaler på. Den seneste undersøgelse fra Nationalbanken af danskernes betalingsvaner fra andet halvår 2019 viser, at kun fire procent af de unge i alderen 18-29 år benyttede kontanter til at betale med. Det er mere end en halvering på bare to år. For alle danskere var andelen, der betalte med kontanter i 2019, 16 procent.

Coronakrisen har yderligere skubbet på udviklingen med færre kontantbetalinger. Oplysninger fra de store dagligvarekæder Coop og Salling viser, at brugen af kontanter faldt med op til en tredjedel i foråret 2020.⁶ Samme udvikling fremgår også af spørgeun-

dersøgelsen fra november 2020. Her siger knap 70 procent af de unge, at de benytter kontanter mindre i dag, end de gjorde for et år siden.

Data fra Nationalbanken viser, at over halvdelen af unge i alderen 15-29 år slet ikke har kontanter på sig, jf. figur 4.3. For befolkningen generelt er det 34 procent, der ikke har kontanter på sig. Undersøgelser viser, at kontanter er forbundet med større samfundsmæssige omkostninger end betalingskort.⁷ Det skyldes dels, at betalinger med kontanter tager lidt længere tid og dels, at der bruges tid og ressourcer på at håndtere kontanter.

Figur 4.3 · De unge har få kontanter på sig til betalinger

Figuren viser andelen af unge mellem 15-29 år, som typisk ingen kontanter har, under 100 kr. eller over 100 kr.

Kilde: Nationalbanken

Unge er glade for at betale og overføre penge med mobilen

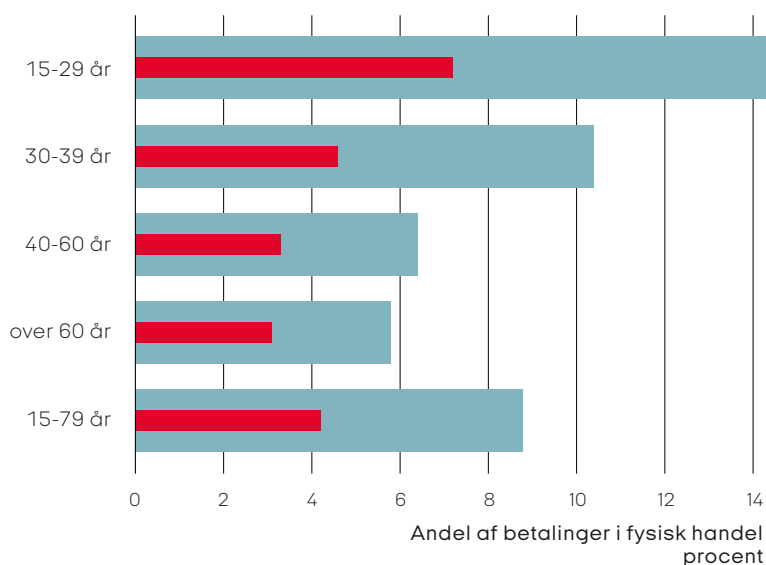
I stedet for kontanter benytter de unge betalingskort såsom Dankort, Visa og Mastercard, når de skal betale. Derudover har de unge i høj grad taget mobiltelefonen til sig som betalingsmiddel.

De unge er den aldersgruppe, som hurtigst har taget mobilen til sig til betalinger. Data fra Nationalbanken viser, at de unge i 2019 brugte mobiltelefonen ved hver sjette betaling i butikker, hvilket er en fordobling

på bare to år, jf. figur 4.4. 70 procent af de unge i spørgeundersøgelsen svarer, at de bruger mobiltelefonen oftere til at betale med i dag, end de gjorde for et år siden. I butikkerne kan der bl.a. betales med MobilePay og Apple- og Google Pay.

Når der skal afregnes mellem de unge, er telefonen endnu mere populær. Tre ud af fire betalinger mellem de unge sker via MobilePay, jf. figur 4.5.

— **Figur 4.4 · Betaling med mobilen i forretninger**

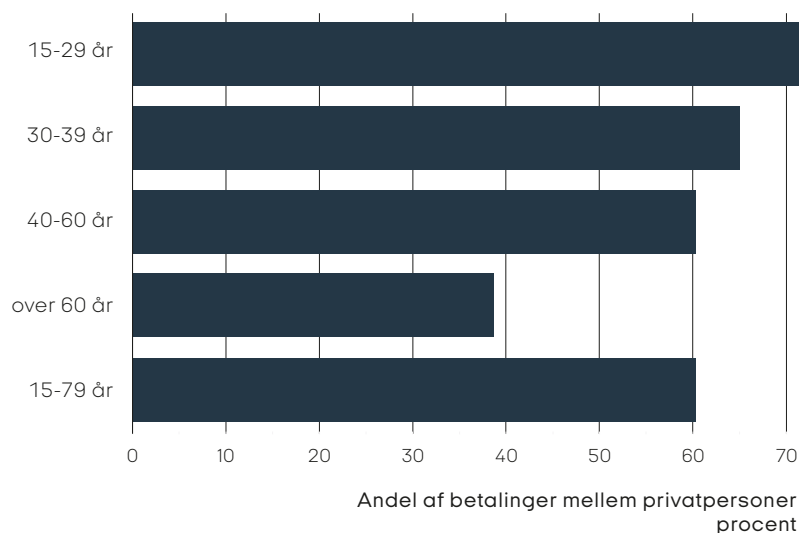
● 2017

● 2019

Figuren viser, hvor ofte mobilen bruges til at betale med i forretninger, målt som andelen af betalingerne i den fysiske handel.

Kilde: Nationalbanken

— **Figur 4.5 · Mobiloverførsler af penge mellem privatpersoner**

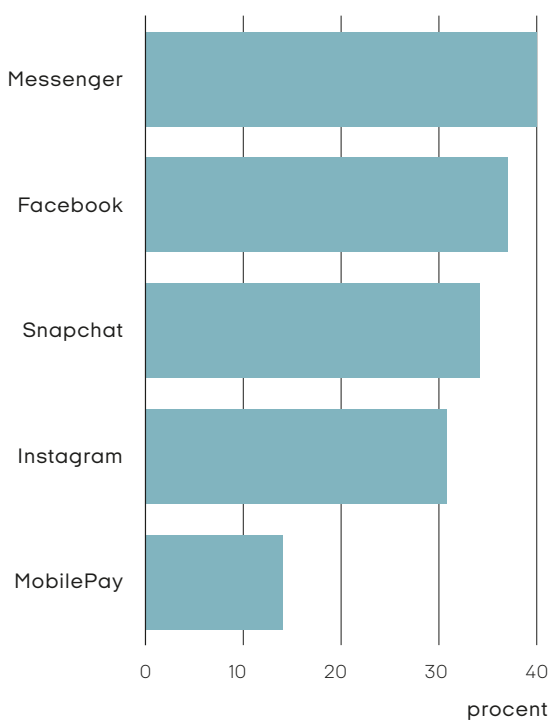
Figuren viser, hvor ofte mobilen bruges til at overføre penge mellem privatpersoner, målt som andelen af de samlede betalinger mellem privatpersoner.

Kilde: Nationalbanken

MobilePay har 4,2 mio. brugere og er den femte mest uundværlige app for unge i alderen 15-25 år, jf. figur 4.6. De fire mest populære apps er alle sociale platforme. For danskerne under ét er MobilePay den app, som vi danskere nødtigt vil leve uden. Appen nærmer sig en million daglige betalinger i gennemsnit, og særligt betaling med MobilePay online boomer.

— Figur 4.6 · Populæreste apps blandt unge

Hvilken app vil du nødtigt undvære?

Figuren viser hvor mange unge, som angiver den givne app, som en af de tre apps de nødtigt vil undvære

Kilde: AudienceProject insights 2019

Omkring en tredjedel af de unge har været udsat for digital svindel

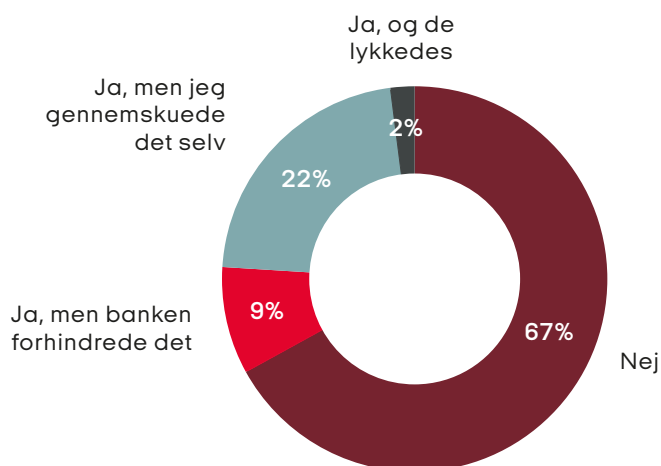
Pas på digital svindel

Hvor der er penge, er der også kriminelle. Hvor kriminaliteten tidligere foregik fysisk, f.eks. i form af røverier og overfald, hvor offeret fik stjålet kontanter, er kriminaliteten rykket over til at foregå digitalt.

Omkring en tredjedel af de unge har været udsat for digital svindel, jf. figur 4.7. Og det er lige mange kvinder og mænd, der udsættes for svindlen.

Langt hovedparten af de unge, der blev forsøgt svindlet, gennemskuede svindelnummeret og undgik dermed at blive offer, jf. figur 4.7. Det tyder på, at der blandt de unge er en sund forsigtighed og skepsis i forhold til deres digitale færden. Bankerne har sammen med de unge været medvirkende til at forhindre, at de kriminelle lykkes med deres forehavende. På den måde slap de kriminelle kun væk med penge i meget få tilfælde.⁸

Figur 4.7 · Udsat for digital svindel

Figuren viser, andelen af unge som har været udsat for digital svindel, og hvorvidt det blev forhindret eller ej.
Kilde: Finans Danmarks spørgeundersøgelse

Typer af digital svindel, de unge udsættes for

Blandt dem, der har været udsat for digital svindel, svarer halvdelen, at de har modtaget en SMS eller e-mail fra svindleren, der ønskede at franarre den unge penge, jf. figur 4.8.

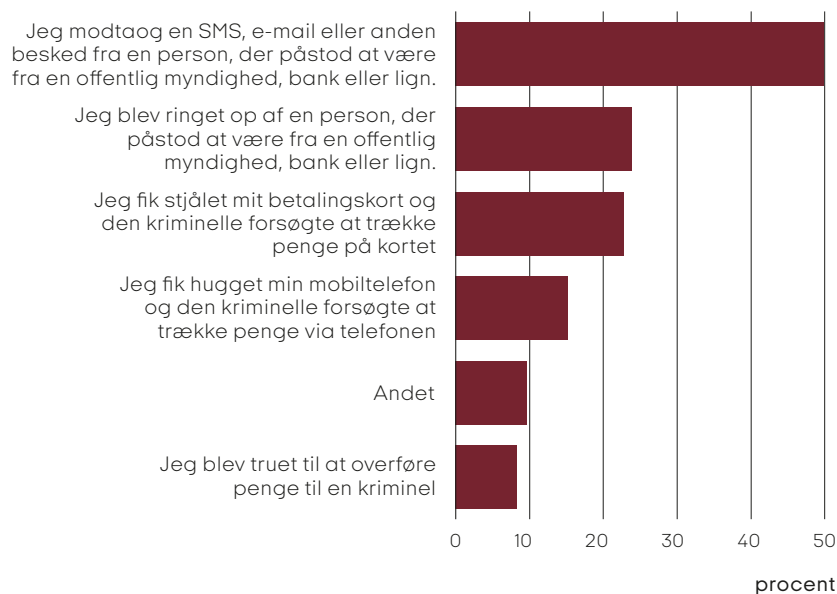
De unge har også oplevet, at de er blevet kontaktet telefonisk, hvor de kriminelle – under dække af at arbejde for en offentlig myndighed, bank eller tilsvarende – har forsøgt at franarre dem personlige oplysninger. Opkaldene ligger typisk uden for bankens åbningstid og er med et presserende forehavende, f.eks. om at ville hjælpe ofret med at standse en større udenlandsoverførsel. Ofrene bliver skræmte over, at deres penge angiveligt er ved at blive stjålet, og derfor samtidig taknemmelige over, at "bankens sikkerhedsafdeling" har opdaget det forestående tyveri.

Det sker, at offeret derfor udleverer sine personlige oplysninger til login, herunder koder fra NemID nøglekort og SMS-bekræftelseskoder til de kriminelle.

Andre undersøgelser viser også, at ovenstående form for svindel, kaldet social engineering, er den hyppigst forekommende form for svindel.⁹ En beskrivelse af forskellige digitale svindelmetoder er vist i boks 7.

Flere af de unge svarer også, at de har været udsat for tyveri af deres kreditkort eller mobiltelefon. Endvidere er der også en betydelig gruppe – flere end otte procent af de unge, der er blevet svindlet – som har været udsat for trusler, der har været så alvorlige, at ofrene har overført egne penge eller har indvilliget i at agere muldyr og dermed har deltaget i hvidvask.

Figur 4.8 · Svindel fordelt på type

Figuren viser typen af svindel den unge har været udsat for.
Kilde: Finans Danmarks spørgeundersøgelse

Udtrykket "phishing" opstod i midten af 1990'erne, da hackere begyndte at bruge falske e-mails til at "fiske efter" information

Boks 7 · Digitale svindelmetoder

Social engineering

Manipulering af folk til at udføre specifikke handlinger eller videregivelse af oplysninger, der er nyttige for en angriber. Det kan f.eks. være finansiel information, loginoplysninger eller tilsvarende følsomme data.

Phishing

Udtrykket "phishing" opstod i midten af 1990'erne, da hackere begyndte at bruge falske e-mails til at "fiske efter" information fra intetanende brugere. Phishing-e-mails forsøger at besnære folk og få dem til at bide på "lokkemaden". Og når de først har bidt på krogen, er både brugeren og organisationen på vej i problemer. Phishing er et eksempel på social engineering, der er en samling af teknikker, som svindlere bruger til at manipulere menneskelig psykologi. Teknikkerne omfatter forfalskning, fejlagtig henvisning og løgne – som alle kan spille en rolle i et phishing-angreb. Man kan således sige, at phishing-e-mails anvender social engineering til at tilskynde brugerne til at handle uden at tænke over tingene.

Smishing

Smishing er en form for phishing, hvor en hacker anvender en overbevisende SMS-besked til at narre målrettede modtagere til at klikke på et link

og sende den kriminelle specifikke private oplysninger eller downloade ondsindede programmer til ofrets smartphone.

De fleste af de 3,5 milliarder smartphones i verden kan modtage tekstbeskeder fra ethvert nummer i verden. Mange brugere er allerede klar over farerne ved at klikke på et link i e-mail-beskeder. Færre mennesker er opmærksomme på farerne ved at klikke på links i tekstbeskeder. Brugere stoler meget mere på tekstbeskeder, så smishing er ofte indbringende for de kriminelle, der 'fisker' efter legitimationsoplysninger, bankoplysninger og private data.

Vishing

Vishing er et andet angreb, der falder ind under den generelle phishing-paraply og deler de samme mål. De kriminelle anvender dels programmer, der får det til at se ud som om, de ringer fra legitime myndigheders eller virksomheders telefonnumre, software til stemmeforandring, tekstbeskeder og social engineering til at besnære og narre ofrene til at videregive følsomme oplysninger.

Vishing er med andre ord at narre brugere ved hjælp af taleopkald.

Mange unge ved ikke, hvad det vil sige at være muldvar for kriminelle

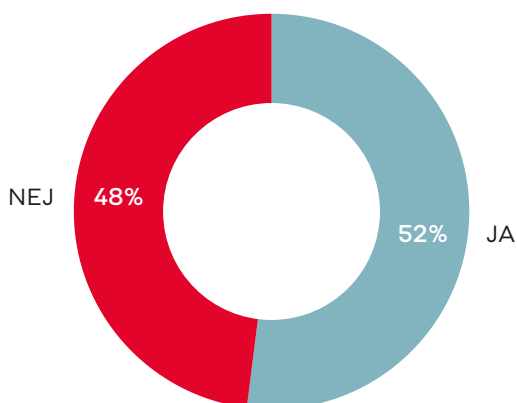
Et "muldvar" i relation til digital svindel er en person, som stiller sin konto til rådighed for kriminelle, der kan sætte penge ind på kontoen. Dette begreb ved knap halvdelen af de unge - ifølge Finans Danmarks spørgeundersøgelse - ikke, hvad er, jf. figur 4.9.

Større børn og unge kan risikere - ubevidst og i god tro - at blive muldvar, selv om de tror, at de blot gør en god gerning for andre. Der er flere eksempler på, at unge i nattelivet er blevet kontaktet af en person, der har fortalt, at vedkommende har glemt sit dankort. Det aftales så, at vedkommende overfører et beløb til den unges MobilePay, hvorefter den unge hæver for personen i en dankortautomat. Og som tak kan den

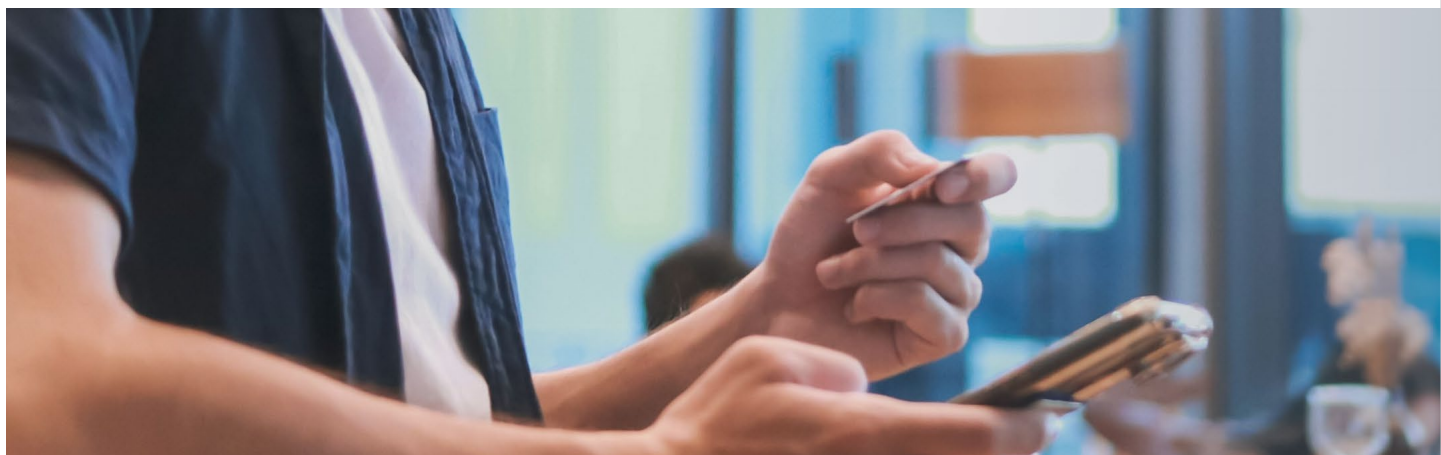
unge beholde et mindre beløb for sin ulejlighed. Det lyder ganske uskyldigt og hjælpsomt - og som "lette penge". Men den unge har nu gjort sig skyldig i hvidvask, hvor strafferammen typisk er op til halvandet års fængsel og en plet på straffeattesten

De kriminelle, og særligt de organiserede og banderne, er i stort omfang afhængige af tilgængelige muldvar for smidigt at kunne kanalisere deres stjålne midler ud af det finansielle system. Hvis pengene fra de organiserede kriminelles aktiviteter ikke hurtigt kan komme ud af det finansielle system, har bankerne længere tid til at bremse og forhindre, at de kriminelle får gevinst af deres forbrydelser.

Figur 4.9 · Viden om begrebet muldvar

Figuren viser fordelingen af respondenterne, der svarer "ja" og "nej" til spørgsmålet om, hvorvidt de er bekendt med begrebet "Muldvar" i relation til digital svindel. Kilde: Finans Danmarks spørgeundersøgelse.

Risikoen for digital svindel bekymrer de unge

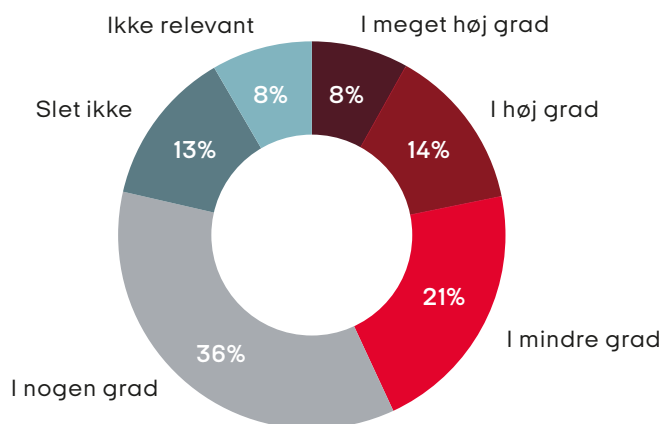
Omfanget af digital svindel har sat et tydeligt aftryk på den unge generation. I Finans Danmarks spørgeundersøgelse er 22 procent enten bekymret "i meget høj grad" eller "i høj grad" for at blive udsat for digital svindel, og næsten 36 procent er bekymret i nogen grad, jf. figur 4.10. Der er ikke nogen tydelige forskel mellem køn og alder i forhold til at være bekymret for at blive udsat for digital svindel.

De fleste unge er ansvarsfulde og tager forskellige forholdsregler for at undgå at blive snydt. Mange holder løbende øje med og tjekker bevægelser på deres konti – særligt kvinder – og handler kun på

danske hjemmesider. En opgørelse fra Nationalbanken viser, at ni ud af ti kroner svindlet i e-handlen sker på udenlandske hjemmesider. Derudover er langt hovedparten af de unge klar over, at man ikke må udlevere NemID-koder, jf. næste afsnit.

Der er dog også en mindre gruppe af unge, som er ubekymret med hensyn til at blive offer for de kriminelle, jf. figur 4.10. Det kan skyldes, at der er en høj grad af forbrugerbeskyttelse, som gør, at forbrugeren under specifikke forudsætninger får dækket hele eller dele af det tab, som forekommer som følge af digitalt bedrageri og tyveri.

— **Figur 4.10 · Unges bekymring for at blive svindlet**

Figuren viser, i hvor høj grad unge bekymrer sig om at blive udsat for digital svindel.
Kilde: Finans Danmarks spørgeundersøgelse.

De fleste unge er ansvarsfulde og tager forskellige forholdsregler for at undgå at blive offer for digital svindel

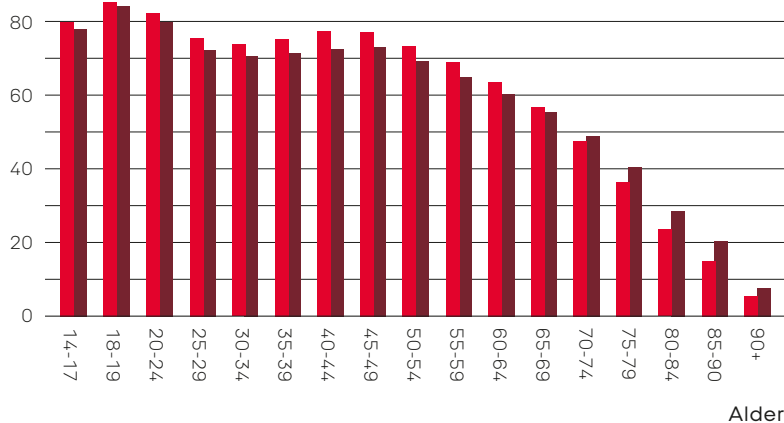
De unge sikrer sig med NemID nøgleapp

Et mere sikkert alternativ til NemID nøglekortet er NemID nøgleappen, som Digitaliseringsstyrelsen og Finans Danmark i fællesskab lancerede i foråret 2018. I dag er nøgleappen blevet hentet af 3,5 mio. borgere. De unge har taget nøgleappen til sig, og op mod 80 procent af de unge har nøgleappen på mobiltelefonen i dag, jf. figur 4.11.

Andelen, som benytter nøgleappen, overhalede tilbage i marts 2020 for første gang nøglekortet i antallet af transaktioner, og nøgleappen er i dag danskernes foretrukne måde at bruge NemID på.

Figur 4.11 · Aldersfordeling NemID nøgleapp

Andel brugere med nøgleapp
procent

- Kvinder
- Mænd

Figuren viser andelen af personer, som har nøgleappen, fordelt på alder og køn.

Kilde: Finans Danmark og Digitaliseringsstyrelsen.

Andelen, som benytter NemID
nøgleappen, overhalede til-
bage i marts 2020 for første
gang nøglekortet i antallet af
transaktioner

Noter

- ¹ Jf. rapporten Boligmarkedsanalyse for Hovedstaden af Copenhagen Economics og Kuben Management 2018, s. 44.
- ² Finans Danmark har i tidligere analyser fundet, at unge ofte bruger "for mange penge" (ukontrolleret forbrug), når de er sammen med deres venner, i byen mv.
- ³ Dette blev indført 1. juli 2020 som del af lovpakken "Opgør mod kviklån".
- ⁴ Den seneste publikation "[It-anvendelse i befolkningen 2020](#)", der blev offentliggjort i november 2020
- ⁵ Kilde: [It-anvendelse i befolkningen 2020](#), Danmarks Statistik.
- ⁶ Jf. rapporten [Betalinge før, under og efter Coronanedlukningen](#), Danmarks Nationalbank (2020)
- ⁷ Jf. rapporten [Betalinge mellem husholdninger og virksomheder er blevet markant billigere](#), september 2018, Nationalbanken.
- ⁸ Undersøgelsen indeholder ikke en specifik opgørelse over tabene, som de unge har haft som følge af digital svindel, og vi har dermed ikke det fornødne grundlag til at konkludere, om de unge er mere udsatte for digital svindel end de øvrige aldersgrupper.
- ⁹ Se f.eks. [Nyt fra Danmarks Statistik Nr. 394](#), 2020

FINANS
DANMARK

Amaliegade 7
1256 København K
Tlf. 3370 1000
mail@finansdanmark.dk